

ספר אוצרות חיים

הנה נערכו ונסדרו כאן מקצת שיעורי מו"ר שליט"א על הסה"ק אוצרות חיים להרח"ו ז"ל, שנאמרו בהיכל בית מדרשינו לפני התלמידים החברים. ולעת עתה הצגנו רק את "שער הברודים" שהוא משער התיקון אשר בספר הק' "עין חיים". וממנו יתר וממנו פינה להבין הקדמות וידיעות שורשיות ויסודיות בכל חכמת הקבלה אשר כל לימודה הוא להביא לתיקון העולמות. ולכן ראינו זאת לתועלת מיוחדת להביאו לפני החומדים המבקשים לדעת ולהבין מבנה העולמות בתיקונם שהוא דבר הנצרך בכל התפילות ובכל הכוונות בברכות ובמצוות.

ואנו תקוה שלא יצאה תקלה ומכשלה תחת ידינו, ואם המצא תמצא טעות יתלזה בקוצר הזמן ומיעוט היכולת (ועל חסרון מקורות שאינם מצוינים אנו מתנצלים והוא מחמת קוצר הזמנים ונשלימם אי"ה באחד הימים). ויהי חלקנו עם הצדיקים האמיתיים היושבים בגנים, חברים מקשיבים לקולך. אכ"ר.

שער הברודים

הקדמה לפרק א'

(מלכות דכל ספירה מ"ם דב"ן) (א), ונשברו כלים של ז' המלכים שהם חג"ת נהי"ם, ונפלו לבי"ע, ואח' דאו"א נפלו למקום זו"נ דאצי', ואח' דנה"י דכתר נפגמו (וגם כן נפלו זו"ן דאצילות – נה"ש דף ג' ע"א ועיין דף י"ג ודף י"ח ע"א

עניינו של עולם הברודים שהוא עולם התיקון, לתקן השבירה שבעולם הנקודים. הנה בעולם הנקודים יצאו י"ם דב"ן מעיניים דא"ק בבחי' מלכויות שלהם

עיונים והערות

שלימה ילאו נקודות תגין אותיות דס"ג וסוף עפ"י אול"ח דף ג' ע"ב אבל בלשון דרש"ש בעמנו בדף כ"ז ע"ג מובא רק נקודות דס"ג (והן תגין ואותיות דס"ג וחילוניות כל טנת"א דס"ס ב"ן הכללי. ומ"ש שבצבירה נשכרו נקודות דס"ג ונפלו לבי"ע, כולל כל אלו הבחי', וכן בכל מקום שמזכיר נקודות דס"ג כוונתו לכל אלו הבחי'. ובשעת התיקון ילאו

(א) באוצ"ח לעיל נתבאר שילאו נקודות דס"ג מעיניים דא"ק, בבחי' מלכות שלהם, ונשכרו. וכעת כשעומדים להתקן ע"י מ"ה החדש, נקראים י"ם דב"ן. אמנם דרש"ש מרחיב הענין עפ"י כהאריז"ל במקו"א, שבועלם הנקודים ילאו בבחי' מלכות הן חילוניות נקודות דס"ג (ולפי האופה

ודף כ"ז ע"ג). אמנם האורות לא נפלו לבי"ע, אלא נשארו באצי' ונקרא בלשון הרב שעלו לאצילות אע"פ שלא ירדו כלל רק נשארו באצילות ועיין בביאורו (ח"א דף ע"ט ע"ג) דרך בערך הכלים שירדו נקרא שעלו, ונתארכו כלי כח"ב שלא נשברו וקבלום. אורות חסד נצח נכנסו בכלי החכמה, אורות גבורה הוד בכלי הבינה, ואורות תפארת יסוד ומלכות בכלי הכתר.

תיקון הכלים נעשה באופן זה, העלה המאציל העליון הכלים הנשברים מבי"ע, דהיינו עליית מ"ן, ובעליית מ"ן זה נעשה ייחוד ע"ב וס"ג דא"ק, ועי"ז יצאו י"ם דמ"ה דא"ק העומדים מטבור דא"ק ולמטה דרך מצח א"ק, ועמם ט"ם

העליונות דב"ן שלא יצאו עדיין, ונצטרפו י"ם דמ"ה עם י"ם דב"ן, ונתקנו כל בחינות עולם האצילות, ונעשו י"ב פרצופים: עתיק ונוקביה, אריך ונוקביה, אבא ואימא, ישראל סבא ותבונה, ז"א ונוק', יעקב ורחל.

בתיקון נתחדשו כמה עניינים, מלבד מה שמקודם היו בשבירה ועתה נתקנו. שכל פרצוף היה מבחי' מל' דב"ן בלבד, ונעשה עתה ממ"ה ומב"ן, ושנעשו עי"ז בבחי' דבר ונוק'. ועוד, שכל בחי' היתה מעורבת עד עתה מכל הבחינות, ועתה לקח כל אחד חלקו שלו. ועוד, שנעשו הפרצופים בסוד תיקון קיום בסוד פרצוף ולא זה למעלה מזה.

עיונים והערות

דחכמה ושקיס מלכויות דבינה ועשרה מל' דמלכות ובזמן התיקון שנתווסף לכל אחד עוד עשר נעשו בסוד אלף ועיין בזכרם שלמה שהוא בסוד "האלף לך שלמה". ומה שכתבנו שמהות המ"ן הוא התעוררות הנקבה לעורר סוד היחוד עיין במס' נדה דף י"ג ע"א בתוס' ישנים (וי"ש להעיר על זה ממציאות זמנינו וכבר נתבאר במ"א בספרי מי הדעת על הל' נדה). ועיין עוד בפתיחה לחכ' הקבלה לר' בעל הסולם בפירוש אור שלום בדף פ"ו שפירש למה נקטינן הלשון מים נוקבין לשון רבים היינו שתי נקיבות. ועיין עוד בספר "יפה שעה" שביאר שהמאכלים שאדם אוכל ושותה שהם באים מהשצירה היינו מן הרפ"ח נילונין שגשברו ונתהפכו אלל האדם לזרע ונעשים אללו מ"ן ומ"ד.

י"ם דמ"ה החדש ממלח דא"ק, עם תשלום ט"ם עליונות דב"ן שילאו מהעיניים, ונצטרפו י"ם דמ"ה עם י"ם דב"ן לתיקון פרלופי אל'.

מ"ש לעיל אליבא דהרש"ש שנת"א דס"ג ילאו בבחי' נפש בלבד, לאו בפירוש איתמר אלא מכללא איתמר. שכתב בדרכי ק"ש (דף כ"ז ע"ג) שעי' קריאת שמע נעשה יחוד ע"ב וס"ג דא"ק, ויולא ממלח א"ק טנת"א דמ"ה, ומעניינים דא"ק טנת"א דב"ן ונקודות דס"ג ותשלום ט"ם דכל פרט. ומשמע שכל הבחי' שוות בזה שבתחילה לא ילאו אלא בחי' מלכות שלהם בלבד, ובתיקון יולאים תשלום ט"ם העליונות שלהם ועיין בנה"ש דף ב ע"ג דמשמע דילאו מאה מלכויות דכתר ומאה מל'

פרק א'

והנה כאשר עלה ברצון המאציל העליון להחיות מתים, ולתקן המלכים האלה הנשברים והנפולים בעולם הבריאה, גזר והעלה מ"ן מתתא לעילא, ועל ידי כן היה זיווג עליון דחכמה ובינה דאדם קדמון הפנימים,

פירוש

פדר עליית מ"ן

והנה כאשר עלה ברצונו של המאציל העליון להחיות מתים, ולתקן המלכים האלה הנשברים והנפולים בעולם הבריאה. וה"ה בעולם היצירה והעשייה, שהכלים שנקצרו נפלו לבי"ע, כלומר למקום שעתידים להיות עולמות בי"ע. כלים פנימיים לבריאה, אמצעים ליצירה וחילונים לעשייה, כדאיתא בע"ח (סע

ט' פ"ז דף מ"ו ע"ג).

גזר והעלה מ"ן מתתא לעילא. מ"ן עניינו התעוררות התחתונים כדוגמת מים קל התעוררות הנקבה לעורר סוד הייחוד (ב). לאחר בריאת העולם מעלים אנו הכלים הנשברים לזו"נ (ג) בתורת מ"ן לעורר יחוד העליונים, ע"י המלות ומעש"ט שאנו עושים.

אך קודם שנכרח אלה"ר ואין מי שיעלה את המ"ן, עלה ברצון המאציל העליון ב"ה להעלות הכלים בעלמם מתתא לעילא היינו מבי"ע לאצי, עד"ה "למעני למעני אעשה". ומבאר לקמן, כי זו היא עליית מ"ן הנזכר. ובעזרמק הקבלה הפי', שפפה השי"ת מעשי הנדיקים שעתידים לעשות מלות ומעש"ט ולהעלות עי"ז מ"ן, ונשתעשע בזה עתה, והוא הנקרא מ"ן.

ועי"ב היה זיווג עליון דחכמה ובינה דא"ק הפנימיים. ע"כ וס"ג דא"ק, שהם ב' פרלופים הגבוהים ביותר דא"ק.

ורדאי שאין יכולים הכלים הנשברים העולים לאצי לגרום ייחוד במקום גבוה כזה, שאינם עולים אלא לזו"נ דאצי

עיונים והערות

האצי' אך יש השייכים לעולם הבריאה ויש לעולם היצירה ויש לעולם העשייה. וע"י שמתפללים כל בני"י יחדיו, נעשה תפילה אחת גדולה ומטרפות כל התפילות לתפילת הנדיקים. ולכן נריך שיהיה בעל תפילה, כדי שהוא יתקשר עם הנדיקים, ועי"ז כולם מקושרים לזו"נ דאצי. אכן מי שאינו מקושר עם הנדיקים, אין זה דבר פשוט, שצריכה תפילתו להתעכב בעולם העשייה, עד שהנדיק יעלה אותה. ויש בזה אריכות דברים אין ו כאן מקומם.

(ב) עיין בספר "יפה שעה" שער ל"ח פ"א דף ס"ה אות ג' שהמ"ן עולה רק עד היסוד של הפר' העליון והיסוד מעורר הדעת ולפי הספר שם משמעון דף ע"ח ע"א עולה עד החב"ד של הפר' העליון ועיין בספר "שפת היס" - קובצי"ס דף ל"ד. ועיין בספר באתי לגני דף קא וק"ד מה שהאריך בזה שם על דברי הרש"ש בדף ז' ע"ב. (ג) ערה"ז מקושר לאצי, ולכן עבודתנו עולה עד זו"נ דאצי. ומ"מ לא כל אדם מקושר גבוה כ"כ, שאינם יקנים נדיקים השייכים לעולם

פירוש

ומשם נכנסים לאו"א. אלא שע"י עלייתם נגרם בדרך ממילא ייחוד זה. וסדר הדברים כך הוא, בעלייתם למקום ז"נ מוסיפים עוד לעלות ולהכנס למקום או"א להתקן שם, וגורמים התעוררות לז"נ להעלות אח' דאו"א לאריך כדי להתקן שם, ועי"ז או"א מעלים אח' דנה"י לאריך לעתיק לתקנם, ועי"ז אריך מעלה לע"ב וס"ג דא"ק חלקים דעתיק, ומעורר ייחוד דע"ב וס"ג דא"ק, ועי"ז יולא מ"ה החדש (ד).

ובביאור הדברים, מיישב האש"ל (אות א') עפ"י דברי הרש"ש המבוססים על כתבי האריז"ל במצו"ש, שקודם השבירה היו כל הבחי' מעורבים מכלם, וא"כ בז"א ונוק' שנשברו היו מעורבים חלקים מכל העולמות, אף מעתיק. ועתה לריכים כולם להתקן, ושיעלו החלקים שלהם מבי"ע, ולהיות כל עולם בשלימות, עתיק יהיה כולו עתיק, ואריך יהיה כולו אריך, ועד"ז כולם (ה).

ובריש"ש אי' ליישב, כי אף בעתיק היה שבירה בערכין, כלומר בערך

ובז"ש שעולים חלקי עתיק לע"ב וס"ג דא"ק, וכן מ"ש להלן שנתקנו כל פרטופי אל"י והיינו שפרטוף עתיק ג"כ נתקן, ולכאורה יקשה, מה עלייה ותיקון

עיונים והערות

מלמטה למעלה מבנים לאבותם, פועלים כח היחוד אלל האבות. וכן הוא בעוה"ז, ע"י אכילה ושתיה שעולים הנילוה"ק שנפלו בשבירה, מבחי' דל"ח ועולים לבחי' מדבר, נותנים למדבר כח לעשות יחוד.

וביז'ן שנעשה יחוד ע"ב וס"ג דא"ק, יולא מ"ה החדש ממלא א"ק, ונתקן עתיק ונוק' ונעשה יחוד עתיק ונוק' ונתקן אריך ונוק', ומתייחדים ומתקנים לאו"א, וככל הנזכר בפנים.

(ה) וז"ל מצו"ש (שע"ב ח"ג פ"ד): "כשילאו י' נקודות ודאי לית לך נקודה דלא איתכלילא מי' וכו', מים חלב יין שמן ודבש". והיינו, כשניקה ה' משקאות אלו ונערב בכל א' מהם מעט מכל משקה, יהיה בכל אחד מעט מים מעט חלב מעט יין וכו'. ובתיקון יהיו המים כולו מים, היין כולו יין וכו'.

(ד) עינין זה נקרא, עליית הדיורות. והכלל בזה הוא כי לעולם הבנים מעלים חלקי אביהם לזקנם ע"מ לתקן על ידם אותם החלקים. רחמ"ש בזה, כי הבן עובד את אביו ומכבדו, ואם רואה שאין אביו מתוקן מתמלא עליו רחמים באהבתו ובחמלתו עליו, ופונה לזקנו שיתקן לאביו ויתן לו מעות וכד'. כן כנ"י הנקראים בנים אתם לה' אלקיכם כלפי ז"נ דאלי', מעלים הכלים הנשברים של ז"נ לאבותם או"א לתקנם. וז"נ מעלה חלקי אביו או"א לזקנו אריך, ואו"א מעלים חלקי אביהם אריך לזקנם עתיק, ואריך מעלה חלקי אביו עתיק לזקנו ע"ב וס"ג דא"ק. אמנם תחילת כל פעולות אלו נעשים על ידינו.

והנה אותם החלקים שעלו לע"ב וס"ג דא"ק, נותנים כח לעשות יחוד אלל ע"ב וס"ג דא"ק, שכן הוא הכלל בזה שכאשר עולים חלקים

והוציא מ"ה החדש, ונתקנו המלכים.

פירוש

העולמות שלמעלה ממנו (ו), וא"כ היה עתיק לריד תיקון לפי ערך השבירה שהיה אללו, כמו התיקון הנדרש לזו"נ.

נמצא, שתיקון העולמות שבהם לא היה שבירה הוא בכך שעולים חלקים השייכים להם ונפלו עם זו"נ למקומם, ולהרש"ש שייך באמת שבירה בערכין אף בעתיק ולריד להתקן.

והוציא מ"ה החדש, ונתקנו המלכים. מ"ה החדש ילא מפנימיות חליו התחתון דא"ק, מטבור דא"ק ולמטה, שם עומדים מ"ה וב"ן הכוללים. ואין הכוונה חדש ממס, אלא שנתחדש עתה ע"י ייחוד ע"ב וס"ג דא"ק מחדש, ולכן נקרא מ"ה החדש (ז).

ודע, דמלבד י"ס דמ"ה החדש ילאו ט"ס עליונות דב"ן מהעניינים דא"ק,

עיונים והערות

והנה קודם השבירה עשה הש"ת את כל העולמות מעורבים ומקושרים זה בזה, וכשנשברו זו"נ נפלו עמהם חלקים מכל עולם ועולם. וכל החלקים האלו זקוקים לתיקון, חלקי עתיק ואריך כחלקי זו"נ, להעלות חלקיהם למקומם, ולהיות העתיק כולו עתיק והאריך כולו אריך וכו'.

המושג בזה, דהנה לכל אדם יש חלקים מאביו ומזקנו, ואם נעשה בו איזה שבירה ונפילה, הרי גם אביו וזקנו ניזוקים מזה, שחלקים שלהם נופלים עמו. כן לזו"נ יש חלקים מאביו וא"א, ומזקנו אריך אנפין, ומאבי זקנו עתיק, ואריכים כולם לתיקון.

עוד יש להמשיך, לאדם גדול שיש לו כלים שיכול להשפיע לכל העולם כולו, אם נעשה בו שבירה, הרי כל העולם ניזוק מזה אף מי שלא הגיע אליו שבירה כלל.

אמנם ידוע כי מעיקרי התיקון הוא שנעשו כל הספירות כלולות זו בזו, אעפ"כ היה כבר מענין זה קודם השבירה, כדאי ברש"ש הנ"ל עפ"י כתבי האריז"ל.

(ו) שבתב, "די למבין ראשית דבר מאחריתו", כי אף בעתיק היה שבירה בערך עולמות הגבוהים ממנו, שלפי ערכם נחשב אף בעתיק שבירה. אמנם בכתבי האריז"ל לא מוזכר כלל מזה, כי הוא מדבר כלפי התחתונים, והם אינם מרגישים כל שבירה בעולמות עליונים כמו עתיק.

(ז) דע"ד שפסק המהרש"ס, שאע"פ שצריך ללבוש בשבת בגדים המיוחדים לשב"ק, מ"מ אין צריך מנעלים חדשים, ודיו שיחדשם ע"י שיחלחל אותם. והוכיח הלכה זו, מפלוגתא דרב ושמואל, בביאור ויקם מלך חדש, חד אמר חדש ממס וחד אמר שנתחדש גזירותיו. וכלל בדינו דרב ושמואל הלכה כרב, א"כ מלך חדש לאו חדש ממס אלא שנתחדש גזירותיו, וכמו"כ מנעלים שחדשם היו מנעלים חדשים.

ובן מוכח מהירושלמי שלא היה להם מנעלים מיוחדים לשבת, מהא דאסרו לילך בסנדל

וכבר נתבאר לעיל כי הז' אורות של הז' מלכים, נתעלו ונתכללו ונתלבשו בג' קוי כתר חכמה בינה, שנתפשטו עד סוף המקום הנ"ל שהם חסד גבורה תפארת.

פירוש

ונלטרפו י"ס דמ"ה וי"ס דב"ן ונעשו מהם י"ב פרלופי עולם האני, ע"י הרכבת חלקיהם, וכפי שיתבאר בפרקים הבאים בדרך (ח).

סדר העיבור

וכבר נתבאר לעיל כי הז' אורות של השבעה מלכים, נתעלו ונתכללו ונתלבשו (ט) בשלשה קוי

עיונים והערות

המסומר בשבת, מטעם דמעשה כי הוא בשבת הוה, ומשמע דנעלו אותם מנעלים דחול, אלא דמעשה גופיה בשבת הוה, ומה"ט אסרו בשבת.

וב"ן הוא לענינו כי מ"ה החדש אינו חדש ממז, אלא הוא אותו האור דמ"ה וב"ן הכוללים דא"ק שהיו כבר, אלא שנתחדש עתה ע"י היחוד. (וכן כאשר הולכים לטבול במקוה, נעשה האדם חדש, לא חדש ממז אלא שמתחדש ע"י המקוה. ועי' בהערות לקמן).

(ח) ענין שם בנ"ה החדש, ע"ד העבודה: בכל ספרי החסידות אי' כי העיקר הוא הביטול, בבחי' ונחנו מה, שהוא שם מ"ה החדש, עולם התיקון.

בשיש לאדם התעוררות יס' בזה איזה הרגשת יקות והוא בחי' שם ב"ן, בחי' אנה אמלוד, כי מרגיש את עצמו איך שהוא עובד ה' והוא מתחיל להתפלל (ובחי' מלכות דב"ן, מרמז ביותר על ענין יקות, מלוכה). ולריך לתקן זאת ע"י

שמלך הרגשת הביטול, בבחי' מ"ה החדש, ונחנו מה. ודאי בתחילת העבודה יס' לאדם התעוררות לעבודה ה', אך אם נשאר רק בבחינת התעוררות בלבד נעשה בעל גאווה בבחי' אנה אמלוד, שחושב את עצמו גדול מכל העולם. ובאופן כזה אין קיום לעבודת השי"ת ולהתעוררות שלו, כי נעשה עי"ז שצירה. ולכן לריך התעוררות שיש בה התבטלות להשי"ת, וכן התחזקות אף היא ענין התבטלות, ובזה אף אם היה בבחי' שצירה כבר יכול לתקן ע"י בחי' ונחנו מה, כשם שם"ה החדש מתקן השצירה. אמנם אם זוכה א"ל לילך רחוק כ"כ אלא מעורר התיקון עוד קודם השצירה, ומיד בהתעוררות לעבודה ה' מלך לזה ההתבטלות.

(ט) אי' ברש"ש עפ"י דברי האר"י במקו"א כי אף הכלים עלו אח"כ מנה"י לבינה. ולפ"ז מיושבים ג' לשונות אלו: נתעלו ונתכללו ונתלבשו.

והנה עתה חזר ההתפשטות הנזכר לעיל, להאסף למעלה, וחזר להיות כבראשונה, שלא היו רק ג' ראשונות למעלה במקומם, והעלו עמהם למעלה במקומן את הז' אורות התחתונים. ונמצאו עתה כל הז' אורות התחתונים למעלה במקום הבינה, כי היא אם הבנים, ושם הוא מציאות מקום ההריון והעיבור.

פירוש

נצברו, נתארכו עד מקום חג"ת, כדי לקבל לתוס אורות ז' מלכים שלא נפלו לבי"ע. כלי הכתר נתארכו עד מקום התפארת וקיבלו אורות תפארת יסוד ומלכות, כלי החכמה נתארכו עד מקום החסד וקיבלו אורות חסד ונחל, וכלי הבינה נתארכו עד מקום הגבורה וקיבלו אורות גבורה והוד.

ונתקלרו להיות כבתחילה, במקום ג"ר בלבד. והעלו עמהם למעלה במקומן את ז' אורות התחתונים. ע"י חזרתם והתקלרותם למקומם, עלו כל האורות למקום אריך אבא ואימא, ונעשה עיבור מחדש. ונמצאו עתה כל הז' אורות התחתונים למעלה במקום הבינה, כי היא אם הבנים, ושם הוא מציאות מקום ההריון והעיבור. וענין זה מעיקרי התיקון הוא, ש"מ לתקן מחדש דבר הנשבר יק' להחזירו לשורשן ולהולילו מחדש (י).

והנה עתה חזר ההתפשטות הנזכר להאסף למעלה, וחזר להיות כבראשונה שלא היו רק ג' ראשונות למעלה במקומם. לאחר שנתארכו כלי הג"ר וקיבלו את אורות הז' מלכים, חזרו

עיונים והערות

שיק לו יראות רעות, והתפארות רעה, ונלחן והסודאה כולם שבורים, ונפלו לבי"ע שהם ענין קנאה תאוה כבוד, נעשים הם כדוגמת ז' כלים הנשברים שנפלו לבי"ע, ולריכים עתה להכנס לעיבור להשקות כביכול מחדש. וע"י הטבילה במקוה שהיא עולם הבינה, וכדלקמן, עולים הכלים והאורות שלו לעיבור באו"א. ויכוון כי הוא עצמו כנגד הז"א, הטובל ונכנס בעיבור ונכלל באו"א. (בכוונה הארוכה, מוזכר לירופי יק"ו לכל ז' המידות).

והנה מקוה בגי' קנ"א, שהוא גי' דשם אק"ק שהוא שם עולם הבינה, במילוי ההי"ן, ולכן לריך לכוון שם זה. וע"י שנכנס למקוה דהיינו

(י) ענין בניית ז"א לעיבור בבינה, ע"ד העבודה – איתא מהבעש"ט בכוונות המקוה (בספר בעש"ט עה"ת אות יב), לכוון קילוב שם הק' אגל"א באותיות שם אק"ק במילוי ההי"ן, דהיינו לכוון ח'ל'ף' ח' ה'ה' ג' יי'ד' ל' ה'ה' ח' ואח"כ שם אל"ד. (ויש גירסאות אחרות בזה, עי' בסידור הרב כוונת המקוה להבעש"ט בדף שט"ו, כוונה קלרה בשם הסה"ק פרי הארץ, וכוונה ארוכה). ופירוש הענין כך הוא. אדם שחטא וליבו שבור, ואינו יודע כיצד יעמוד ויתפלל, העלה לזה, לייך לטובל במקוה, ועי"ז יעשה אדם חדש. מאחר שנצברו ז' מידותיו דהיינו החסד שלו נצבר, שיק לו אהבות רעות, והגבורה שלו נצברה

ובאשר עליו הז' אורות למעלה עליו גם הכלים שירדו בבריאה למעלה באצילות, אך לא נתחברו יחד.

פירוש

ובאשר עליו הז' אורות למעלה עליו גם הכלים שירדו בבריאה
למעלה באצילות אך לא נתחברו יחד.
אלא הכלים נשארו במקום נה"י דז"נ לאז'י

עיונים והערות

על ידיהם. וזהו שלוקח "אתה גיבור לעולם ה'"
ר"ת אגל"א, לעשותו אל"ד לשון לידה. ומרומז
בשם זה, א' שהוא אלופו של עולם, נמשך ע"י ל'
שהוא סוד ג' אבות, חסד גבורה תפארת, עד ד'
שהוא מלכות.

וי"ש עוד כוונות מהבעש"ט עי' בספר הנ"ל (אות
יא) לכוון אקו"ק, הוי"ה, אדנ"י. שגג המקוה
נגד שם אקו"ק כנגד המחשבה, וד' רוחות של
המקוה נגד ד' אותיות של הוי"ה ברוך הוא כנגד
הדיבור, וקרקע המקוה נגד שם אדנ"י כנגד
המעשה, לתקן המחשבה דיבור ומעשה שלו. וג'
שמות אלו בגי' יב"ק, ר"ת יחוד ברכה קדושה.

ועוד כוונה, מקוה אותיות קומה לתקן כל
הקומה. ואי' מבעל הסולם, עה"פ "קומה
ה' ויפולו אויבך" שצריך לכוון שהס"מ יתפוצץ,
היינו שהי"ה"ר שבגוף יתפוצץ, וזה ע"י מקוה
אותיות קומה. ועיי"ש עוד כוונות מהבעש"ט.

ועיי"ש במקור מים חיים (אות ט"ז) מביא
מעשה בשם ס' סיפורים נוראים
לבעמח"ם מלך העבודה, שבשעה שגילה
הבעש"ט כוונות אלו, אמרו לו כי בכתבי האריז"ל
איתא כוונות באופן אחר. ועיי"ש איך בעליית
נשמתו הודה לו רבינו האר"י הק', והעיד על כך
הרה"ק ר' נחמן מהורדנקה. ומעשה זה מוסמך
הוא, שבעמח"ם מלך העבודה הוא תלמידו של
בעל התניא ממך.

עולם הבינה בחי' אימא, וע"י הכוונה מתחבר עם
בחי' אבא, ונעשה אדם חדש, כי נכנסים ז' הכלים
הנצבים שלו בעיבור דא"א להעשות מחדש.

וי"ש אגל"א הוא ר"ת אתה גיבור לעולם ה'. ובזה
מרומז כי כל הגבורות שבעולם הינם
מהרבש"ע, וכשיודעים ומאמינים בזה כבר נעשה
איזה המתקה לגבורות. וזה ענין שילוב שם זה
באקו"ק לומר שכל הגבורות מהבינה ומשם דינים
מתעוררים.

וע"י כוונה זו "מביאים את הדין לעולם
המחשבה, ונמתק בשורש. כי (הבינה)
נקרא עלמא דחירות, ואפילו עבד הבא שם נעשה
בן חורין" (לשון ספר בעש"ט בשם ספר קטן). אפילו
עבד, אפילו אדם שליבו שבור, יכול עתה לחשוב
מתשבות קדושות, לחשוב מהרבש"ע ולהרהר
בתשובה שתשובה אף היא מעולם הבינה, וע"ד
הכתוב "מקוה ישראל ה'" "שהשרוי אלל השי"ת
ומייחד יחודים ושמות נעשה לו השי"ת מקוה,
ועי"ז נכנס לעולם הבינה עולם המחשבה, ומעלה
השבירה להחזירה לתיקון, וממתיק הדינים
בשורשם.

ועוד יש ליקח שם אגל"א ולכוון שנעשה שם
אל"ד, שהוא בגי' אגל"א. ועניינו הוא,
שאין חפץ להשי"ת שישארו הגבורות כפי שהם,
אלא שיקח אותם ויעלם לעיבור, ויעשה מהם
לידה, להיינו שיהיו מתוקנים ויראו גילוי אלוות

וכמו שהז' אורות היו בבחינת עיבור ותלת כלילן בתלת, ונקודת המלכות היתה שביעית אליהם בסוד פסיעה לבר, כמו שיתבאר למטה בעזרת ה', גם הכלים היו באופן זה, תלת כלילן בתלת והמלכות עמהם. והיה באופן זה, כי הכלים של נצח וחסד עלו דרך קו ימין באצילות, ושניהן עמדו וישבו במקום ספירת נצח דאצילות, והכלים של הוד וגבורה עלו באצילות דרך קו שמאל, ועמדו בספירת ההוד דאצילות, והכלים של הדעת והת"ת עלו מבריאה אל האצילות דרך קו האמצעי, ועמדו במקום היסוד דאצילות, והכלים של יסוד ומלכות עלו מבריאה אל האצילות, ועמדו במקום המלכות דאצילות.

פירוש

גם הכלים היו באופן תלת כלילן בתלת, והמלכות עמהם. ועולים בעיבור צופן שבור כזיכול להתקן קס, כמו שהז' אורות עולים באימא לעיבור, תלת כלולין בתלת.

והיה באופן זה, כי הכלים של חסד נצח עלו דרך קו ימין באצילות, ושניהם עמדו וישבו במקום ספירת נצח דאצ"י. לבאר הלשון עמדו וישבו, י"ל כי עולם האצ"י נקרא עמידה, ועולם הבריאה נקרא ישיבה. וזהו 'עמדו' שעלו מבריאה לאצ"י. ומאחר שעלו באצ"י למטה, למקום נה"י, נאמר 'ישבו' שנחשז ישיבה לגבי כלל האצ"י.

והכלים של הוד וגבורה עלו באצילות דרך קו שמאל ועמדו בספירת ההוד דאצ"י, והכלים של הדעת והתפארת עלו מבריאה אל האצ"י דרך קו האמצעי, ועמדו במקום היסוד דאצ"י, והכלים של יסוד ומלכות עלו מבריאה אל האצ"י ועמדו במקום המלכות דאצ"י. נמצא כלים דימין שהם חסד ונצח, דימין, כלים דשמאל שהם

והאורות עלו למקום הבינה.

אמנם אי' ברק"ש, וכן הוא באר"י ל' במקו"א, שאף הכלים עלו לבינה. וי"ל שבתחילה עלו לנה"י דאצ"י כדי להעשות ראויים להיות מתוקנים והוא הנקרא יצירת הולד כלקמן, ועי"ז יכולים היו לעלות עוד לבינה לגמר התיקון הנריך להם.

וכמו שהז' אורות היו בבחינת עיבור ותלת כלילן בתלת. כמו שזעזכר ראשון מונח בין ירכותיו ואין ניכרים אלא ירכיים שלו, כמו"כ במצב שנכנסים האורות לאימא לעיבור, חג"ת שלהם נכללים בנה"י שלהם ואין ניכרים.

ונקודת המלכות היתה שביעית אליהם בסוד פסיעה לבר, כמו שיתבאר לקמן בע"ה. ענין זה רמז בכתובת קס הוי"ה, שעפ"י האר"י לריך הסופר למשך רגלה קל ה' ראשונה כמין פסיעה לשמאל. והענין, שה' ראשונה רומזת לבינה, ורגל שלה שהיא כמין ו', רומזת לו"ק הנמצא בעיבור אלל הבינה, והמלכות כמין פסיעה לבר.

ונמצא שגם הכלים היו תלת כלילן בתלת והמלכות עמהם. ולא היה מרחק בין האורות לכלים יותר מג' ספירות ריקניות שהם חסד גבורה ת"ת, כי הרי האורות כולם בבינה הם עומדים כנ"ל, ואמנם הכלים הז' האלו לא עלו כולם בפעם אחת יחד, רק בשיעור מ' יום של יצירת הולד, באופן זה, כי בכל עשרה ימים היו עולים שני ספירות, כי בעשרה ימים הראשונים עלו חסד ונצח ובעשרה השניים עלו דעת ות"ת, ובעשרה השלישיים עלו גבורה והוד, ובעשרה הרביעיים עלו יסוד ומלכות.

פירוש

גבורה והוד, בשמאל, וכלים אמנעיים שהם דעת תפארת יסוד ומלכות, באמנע.

ונמצא דגם הכלים היו תלת כלילן בתלת, והמלכות עמהם, ולא היה מרחק בין האורות לכלים יותר משלש ספירות ריקניות שהם חג"ת, כי הרי האורות כולם בבינה הם עומדים כנ"ל. האר"י לסיטתו קג' ספירות נקרא לבד, ולא איכפת לן כג' ריקניות.

באופן זה, כי בכל י' ימים היו עולים ב' ספ"י. כי ב' ימים הראשונים עלו חסד נצח, וב' השניים עלו דעת ותפארת, וב' השלישים עלו הגבורה והוד, וב' הרביעיים עלו יסוד ומלכות (יב).

ואמנם הכלים הז' האלו לא עלו יחד כולם בפעם אחת, רק בשיעור

עיונים והערות

(יא) ויום לידת הבש"ט, בחסד דתוהו) ילא ונשבר חסד דב"ן, ובשני גבורה דב"ן, וכן כולם, ובש"ק כ"ד באלול נשבר המלך השביעי, ובו ביום התחיל הרבש"ע לתקן השבירה, והעלה מ"ן ויאל מ"ה החדש, וניתקנו באותו היום ג"ר, שהם עתיק ואריך אנפין ואבא ואימא דאלי, ולמחרת ביום ראשון כ"ה באלול ניתקן חסד דז"א, וביום שני כ"ו באלול ניתקן גבורה דז"א, וכן כולם, והם הימים הכתובים בתורה ויהי ערב ויהי בקר וגו'. ולפי"ז אין מובן, איך היו מ' יום ככ"ד באלול עלמנו.

מ"ה ר' אלימלך ז"ק"ל כי לעבוד על מידה אחת לוקח מ' יום. וכן אי' בשמו כשהאדם משיג השגות חדשות כמו רוס"ק וכד' שלא יספר מזה אלא ימתין לכתחילה ט' חדשים ולכל הפחות מ' יום, כדי שלא יהיה נפגם.

(יב) איתא מהאריז"ל בשער מאמרי רשב"י, כי תחילת השבירה היתה בש"ק י"ז באלול, שאז יאלו ג"ר דב"ן, ונפגמו אח' נה"י דכתר ונפלו אח' או"א, וביום ראשון י"ח באלול

ואמנם בחינת המין שאמרנו לעיל שעלו לצורך הזיווג העליון, הוא עצמו עליית הז' אורות בבינה, וזכור הקדמה זו מהו ענין העלאת מין. והנה בזיווג הזה צריך שיתוקנו כל הי' ספירות מן הכתר ועד המלכות, כי אפילו הג' הראשונות אינם מתוקנות, ולכן בחינת העלאת מין אלו, היה עד למעלה בע"ב וס"ג דאדם קדמון, כמו שיתבאר בעזרת ה'. ועל ידי הזיווג הזה דע"ב וס"ג דאדם קדמון, ועל ידי העיבור הנזכר, נתקן כל האצילות כולו מעתיק יומין עד המלכות,

פירוש

ואמנם בחי' המין שאמרנו לעיל שעלו לצורך הזיווג העליון, הוא עצמו עליית הז' אורות בבינה, וזכור הקדמה זו מהו ענין העלאת מין. עליית הכלים הנשכרים, ועכ"פ האורות של הכלים הנשכרים, הם עלמם המין שמעורר היחוד.

סדר תיקון האצילות ובחינותיו

והנה בזיווג הזה. היינו בזיווג הנעשה מכל עליית המין ועליית הציורים עד רוס המעלות, כפי שנתבאר לעיל בארוכה.

צריך שיתוקנו כל הי' ספירות מן הכתר עד המלכות, כי אפילו

הג' ראשונים אינם מתוקנות. כפי שנתבאר לעיל, שכל העולמות לריכים תיקון. כי לריך להעלות חלקי כל עולם למקומו, ולקבל י' ספירות דמ"ה החדש, ותשלוט ט"ס דב"ן, ולהעלות בחינת זכר ונקבה.

ולכן בחינת העלאת מין אלו היה עד למעלה בע"ב וס"ג דא"ק, כמו שאכתוב בע"ה. וע"י הזיווג הזה דע"ב וס"ג כנזכר. שיואל עי"ז י"ס דמ"ה החדש מהמלח, וט"ס דב"ן מהעניינים.

נתקן כל האצ"י כולו מן עתיק עד המלכות. וכאשר עלו חלקי כל עולם למקומם נעשה ענין התכללות והתקשרות. כיצד, כל עולם יש בו חלקים מכל הפרטופים

עיונים והערות

ק"ש ובכל שמו"ע, יורדים כל אותם האורות ברגע אחד וא"ל להתתין כבשעת בריה"ע, ע"כ שצבריא העולם היה לריך להתתין כל זמן זה. ובבאר שם דבריו, שהתיקון של בריה"ע שנתקנו זו"נ הכוללים הוא תיקון גדול, ומחמת זה מתכנה בכינוי זמן ארוך, אע"פ שאין לוקח אלא יום אחד, מאחר שהיקונו ע"י מ"ה וב"ן הכוללים שהם בגי' זמן, ותיקון זו"נ פרטיים של כל יום ויום אין נקראים זמן ארוך אלא רגע א'.

והביא באש"ל (אות ו') לתרץ בשם הרמ"ז, כי אין הכוונה זמן זה התחתון, אלא אורות רוחניים הנקראים זמן. (מובא בספר דרך מלכות לה"ל ז"ל, מעשה ששלח הבעש"ט אגרת לגיסו ר' גרשון קיטובער, איך קדנו אותו בשמים על וכו', ואמר שאכן נעשה הדבר, אך לא באותו הזמן אלא לאחר מכן, ואמר לו הבעש"ט כי הרבה זמן למטה הוא יום אחד בשמים.) ודבריו לריכים ביאור, שהרי אי' באר"ל כי ע"י עבודתנו היום, בכל ברכה ובכל

ותחלה נתקן עתיק יומין, ואחר כך היה זיווג שני בעתיק יומין לתיקון אריך אנפין, ואחר כך היה זיווג באריך אנפין לתיקון אבא ואימא, ואחר כך היה זיווג באבא ואימא לתיקון ז"א ונוק', ואחר כך היה זיווג בז"א ונוק' דאצילות לצורך תיקון כל העולמות האחרים דבריאה יצירה עשייה.

פירוש

הכתר. והענין, שכתר יסגסג ב' בחינות, בחינת חני ואין. בחינת מלכות של המדרגה שעליו, ובחי' כתר של המדרגה שאחריו. העתיק הוא מלכות של העליון, והאריך כתר של התחתון, וזהו כתר מלכות. ומאחר ועתיק ואריך הם עולמות שלמים לריכס שיהיה להם נוק' פרטי שלהם לצורך זוגם.

ואח"כ היה זיווג באריך אנפין. בין אריך ונוקביה.

לתיקון או"א. וכל זה, היינו כל תיקון ג"ר דעולם התיקון, היה בכ"ד צאלול, ומכאן ואילך היה תיקון ז"נ לאיטו, כל ספירה ביום אחד.

ואח"כ היה זיווג באו"א לתיקון זו"ן. ואח"כ היה זיווג בזו"ן דאצי' לתיקון כל העולמות האחרים דבי"ע. עד עתה לא היה עדיין בי"ע כלל, וזה שאמרנו שבשביעה נפלו הכלים 'למקום' בי"ע דלעתיד, וכעת ע"י היחוד דזו"ן נעשו עולמות בי"ע (יד).

שהם עתיק אריך או"א וזו"נ. וחלקי העתיק המעורבים בכל עולם, עתה הם בחי' עתיק שלהם. כגון, עתיק דאריך הוא החלק שבו השייך לעתיק, ובתיקון עולה למקומו בעתיק ונעשה אריך דעתיק. ועד"ז עתיק דאו"א עולה להיות או"א דעתיק ועתיק דזו"נ נעשה זו"נ דעתיק. ועתה שחסרו כולם חלק העתיק שלהם, נתן עתיק להם חלקיהם שהיו מעורבים בו באופן זה, אריך דעתיק נעשה עתיק דאריך, או"א דעתיק נעשה עתיק דאו"א, זו"נ דעתיק נעשה עתיק דזו"נ. ובאופן זה נעשה העתיק כולו עתיק והאריך כולו אריך וכן כולם (יג).

ותחילה נתקן עתיק יומין. שנעשה עתיק ונוק' דעתיק, מאורות מ"ה וב"ן.

ואח"כ היה זיווג בעתיק. בין עתיק ונוקביה.

לתיקון אריך אנפין. שנעשה ע"י זוגם אריך ונוק' דאריך.

ב' בחי' אלו עתיק ואריך, שניהם בחי'

עיונים והערות

(יד) ע"י שנבראו אח"כ בני ישראל, והם עוסקים בתורה ומצוות, מעלים החלקים שעדיין לא נתקנו ומונחים בעולמות בי"ע, לכן אריך עולמות אלו.

(יג) וע"י שמתחילה היו בהתכללות זה בזה, נעשה עתה התחלפות, וכלשון הרש"ף בענין שהתבאר לעיל: התכללות התקשרות והתחלפות.

ולכן הוצרך בחינת עיבור זה להשתהות ולהתאחר שיעור י"ב חדש, כנזכר בתיקונים כתיבת יד, במאמר הנקרא קו המידה, בפרשת ואתחנן בזוהר חדש, והטעם הוא, כדי לתקן כל האצילות שהם י"ב בחינות, שהם עתיק ונוק', אריך אנפין ונוק', אבא ואימא עילאין, ישראל סבא ותבונה, ז"א ונוק', יעקב ולאה, ואלו הם י"ב פרצופים שלימים, ולכן הוצרך עיבור הזה להשתהות י"ב חדש. ושכחתי מה ששמעתי ממורי ז"ל, אם הי"ב חדש של העיבור הזה היה בזיווג ראשון העליון, שהיה לצורך תיקון עתיק לבדו כנזכר לעיל, או אם נאמר שעתיק נגמר בחדש הראשון ונוק' בחדש השני והאריך בחדש השלישי וכו',

פירוש

ולכן הוצרך בחינת עיבור זה להשתהות ולהתאחר י"ב חדש, כנזכר בתיקונים כ"י במאמר הנקרא קו המידה בפר' ואתחנן בז"ח. והטעם הוא כדי לתקן כל האצ"י שהם י"ב בחינות שהם עתיק ונוק', אריך אנפין ונוק', אבא ואימא עילאין, ישראל סבא ותבונה, ז"ן, יעקב ולאה. ברש"ש איתא יעקב ורחל. ואין כאן מקום ליישב ד"ז, כי לריך הקדמות רבות בעיקר מספר רחובות הנהר (טו), ואכ"מ.

ואלו הם י"ב פרצופים שלימים. ולכן הוצרך עיבור זה להשתהות י"ב חדש. ושכחתי (טז) מה ששמעתי ממורי ז"ל אם הי"ב חדש של העיבור הזה היה בזיווג ראשון העליון, שהיה לצורך תיקון עתיק לבדו כנזכר. ולאי הוא שהיה העיבור זיווג ע"ב וס"ג לא"ק י"ב חדשים, ונסתפק אם ילא אז מ"ה החדש לנורך עתיק בלבד, ולכל אחת מהבחינות האחרות לקח זמן אחר נוסף.

או אם נאמר שעתיק נגמר בחדש הראשון ונוק' בחדש השני, והאריך בחדש השלישי וכו'. או שכל חודש ילא מ"ה החדש לנורך בחינה אחרת מי"ב פרצופי אל"י.

עיונים והערות

(טו) ש"ש נתבארו עוד הרבה פרטים ובחינות שלא נתבארו באוצרות חיים ובכהאריז"ל, ועי"ז מיושבים קושיות רבות בהרבה מקומות. אמנם הרש"ש הק' לקח כל דבריו מהאר"י הק', אך לאו כל אדם זוכה לראות כל בחינות אלו בד' האר"י כפי שזכה הרש"ש.

(טז) בשחקב"ה רואה ששכחו, אפילו רח"ו עם גודל קדושתו שלטת עליו שכתה, משום שאין שלמות בנאלל. וכן אי' מהה"ק מקאלק זלוק"ל, על מה שגראה טעות במקום א' בדברי המהר"ל, שזהו להראות שאפילו אדם גדול כמוהו יכול לטעות.

אמנם פירוש הראשון נראה עיקר, שהי"ב חדש הם לצורך עתיק בלבד, כי הרי נתבאר אצלנו כי בזיווג אבא ואימא לצורך תיקון דז"א ונוק' היו ג' עיבורים, די"ב חודש ודט' ודז' חדשים:

פירוש

אמנם פירוש הראשון נראה עיקר, שהי"ב חדש הם לצורך עתיק בלבד, כי הרי נתבאר אצלנו כי בזיווג אבא ואימא לצורך תיקון דז"א ונוק' היו ג' עיבורים די"ב ודט' ודז' חדשים. א"כ איך נאמר שכל בחינה אינו אלא חודש אחד אם לצורך ז' בלבד לריך לכל זה.

זו"כ מתחלק ל' בחינות, פנימיות וחיצוניות, ולכל אחד פנימיות וחיצוניות. לצורך פנימיות דפנימיות לריך עיבור ז' חדשים, לחיצוניות דפנימיות ט' חדשים, לפנימיות דחיצוניות ט' חדשים, לחיצוניות דחיצוניות י"ב חדשים, הרי ז' ט' ט' י"ב.

ויש להבין איך נשאר הרמ"ו בספק, שהרי לבסוף הוכיח ודאי שכל י"ב חדש היה לצורך עתיק.

ובבאר בזה באש"ל (אז"י) בשם הרש"ש (ולשיטתו), שכל הפרלופים שישנם באורך ישנם גם בעובי (ויז). כלומר כשם שיש בעולם האז"י י"ב פרלופים באורך, שהם עתיק

ונוק' אריך ונוק' וכו', כמו"כ יש י"ב פרלופים בעובי, שהם, עתיק וסביבו נוק' לעתיק וסביבו אריך וסביבו נוק' לאריך, וכן כולם. ולכל אחד מפרלופי עובי אלו יש לו כל עולם האז"י שהם י"ב פרלופי אז"י באורך, דהיינו, לעתיק יש עתיק לעתיק, ונוק' לעתיק לעתיק, ואריך לעתיק, ונוק' לאריך לעתיק, וכן לאריך יש עתיק לאריך, ונוק' לעתיק לאריך, ואריך לאריך וכו'. נמצא לפ"ז שישנם י"ב פרלופי עתיק, שהרי לכל פרלופ בעובי יש את כל הקומה (יח).

ופרצופי אורך נתקנים כל אחד מפרלופ שאליו, אריך מזווג עתיק, אז"א מזווג אריך וכן כולם. ופרלופי עובי, אין נתקן אריך בעובי מעתיק בעובי, אלא עתיק לאריך בעובי נתקן בעלמו מא"ק, וכן עתיק לאבא בעובי, וכל העתיקים כולם. ובפשטות מא"ק הכולל עלמו נתקנים כל פרלופי העובי, ולדעת התורה חכם, לכל פרלופ בעובי יש א"ק פרטי שלו והוא המתקן (יט).

עיונים והערות

ה' פרלופים באורך כן הוא גם בעובי, וכשמבחינים י"ב פרלופים באורך, מבחינים י"ב פרלופים בעובי.

(יט) ולפ"ז סדר התיקון הוא, שבתחילה נתקנו כל פרלופי עתיק בעובי, ואח"כ נתקנו הם ע"י זווגם פרלופי אריך שתחתיהם וכן כולם. אלא שאחר שנתקנו העתיקים ע"י שאלו

(יז) בשם שיש עולמות אבי"ע וא"ק על גביהם באורך, כן יש אבי"ע בעובי וא"ק. (ולשיטת התורה חכם לכל אבי"ע יש א"ק פרטי שלו) נמצא דיש אבי"ע לאז"י, אבי"ע דבריאה, אבי"ע דיצירה ואבי"ע דעשיה.

(יח) מזה דאיתא ברש"ש ה' פרלופי עובי, כי מדבר מה' פרלופי אורך, וכשמבחינים

פרק ב'

הקדמה לפרק ב'

בתחילת איצ"ח נתבאר שעשה השי"ת צמצום וקו אור א"ס ועליו מלביש א"ק.

א"ק נחלק לבחי' ע"ב ס"ג מ"ה וב"ן, שהם טעמים נקודות תגין ואותיות. בחי' טעמים שהם בחי' ע"ב דא"ק עומדים מראש א"ק עד סופו ונחלקים אף הם למנת"א שהם עסמ"ב. ע"ב דע"ב מגולגלת עד אוזן דא"ק, וענפיו היוצאים לחוץ הם שערות דא"ק. ס"ג דע"ב מהאוזן עד הטבור דא"ק. ומהטבור עד סוף א"ק

עומדים בחי' מ"ה וב"ן דע"ב שהם בחי' תגין ואותיות דע"ב.

ס"ג דא"ק שהם נקודות דא"ק, עומדים מאוזן דא"ק עד סופו ונחלקים למנת"א. טעמים דס"ג שהם ע"ב דס"ג נתגלו מהאוזן עד הטבור, וענפיו נחלקו לאורות אח"פ שהם טעמים עליונים אמצעיים ותחתונים. ומהטבור עד סופו, בחי' ס"ג ומ"ה וב"ן דס"ג.

בחי' תגין ואותיות דא"ק שהם בחי' מ"ה וב"ן הכוללים של א"ק, עומדים מהטבור עד סוף (כא).

פירוש

הראשון, היינו עתיק לעתיק, ובחודש השני הנוק' לעתיק, היינו עתיק לנוק' לעתיק, ובחודש השלישי האריך, היינו עתיק לאריך וכו'.

לפ"ז יס ליישב, שב' נדדי הספק אמת (כ). שמ"ש שכל י"ב חדשי העיבור היו לבחי' עתיק לבדו, היינו לי"ב פרלופי עתיק לעובי. ומ"ש שהעתיק נגמר בחדש

עיונים והערות

שמיעת קריה"ת וע"י הקול של הבעל קריאה מתקנים בחי' השבירה בסוד אוזן דא"ק. ועד"ז אי' בתורת חכם, דכמו"כ ההבטה בס"ת מעורר ראית עיני א"ק.

ובמה"צ אי' מהאדמו"ר האמלני, שיש להעריך כל יהודי כאילו הוא בחי' מרכבה לא"ק. וע"ד מאמר הר' ר' אלימלך ז"ל, עמ"ש בלשם יחוד: 'בשם כל ישראל', היינו ששולם א"ק נקרא שולם כל ישראל, כי שם כל יהודי הוא בבחי' היחידה, ושם הוא המקום שכל בני"ה הם גדולים, וכולם באחדות ואין חילוק ביניהם. וכאשר אדם מביט על כל יהודי בבחי' היחידה שבו, ממילא נעשה מאוחד ומחובר עם כל יהודי. וכן כל הרגשה של ריחוק מיהודי אחר, הוא רק מחמת

חלקיהם מכל עולם האלי', וכנ"ל בענין ההתכללות והתקשרות, נתנו העתיקים חלקי שאר הפרלופים שהיו מעורבים בהם, ועי"ז נתקן כל אורך העתיק.

(כ) בספקות האריז"ל יס מקום לשני נדדי הספק, ושניהם אמת, ולכן הגם שהוכיח כלל ספק הראשון, עכ"ז לא השני גם הוא אמת.

(כא) שייכות עולם א"ק לעבודת ה' – כל אדם אע"פ שבטיקור הוא מרכבה לזו"נ דאלי', מ"מ הוא ג"כ מרכבה לא"ק, מאחר וא"ק נחשב זו"נ כלפי מה שלמעלה הימנו. ולכן אי' ברש"ש כוונות לתק"ש הרומזים לא"ק. וכן אי' מהאריז"ל, שעי

והנה בבחי' ע"ב הכולל, ובבחי' ע"ב דס"ג
שהם אורות אח"פ, העומדים עד
מבור דא"ק, לא היתה שבירה.

ובעולם הנקודים שהם אורות ס"ג דס"ג
שיצאו מהעיניים בבחי' מל',
ועמדו מבור דא"ק ולמטה, (ועימם תגין
ואותיות דס"ג שהם מ"ה וב"ן דס"ג, וכן
טנת"א דחיצוניות שם ב"ן הכולל) בהם
היתה שבירה, ונפלו כלים דז' ספירות
תחתונות, למקום ב"ע שהוא מקום פרסות
רגלי א"ק.

בחי' שם מ"ה הכולל, העומד אף הוא
במקום מבור דא"ק ולמטה, יצא
מהמצח לתיקון נקודות דס"ג (והבחי' שעמו).
באופן שמצטרפים י"ם דמ"ה החדש עם י"ם
דס"ג, ונעשים חלקי מ"ה בחי' הזכרים
שבפרצופי עולם האצי, וחלקי ס"ג נקראים

עתה ב"ן ונעשים בחי' הנוק' שבפרצופי
עולם האצי, עם שם ב"ן הכולל, ועי"ז
נעשה עולם האצי בבחי' דכר ונוק'. נמצא
לפ"ז, דמקום מבור דא"ק ולמטה הוא מקום
עולמות נקודים וברודים, השבירה והתיקון,
וכן כשיצאו אל מהוץ א"ק עמדו שניהם
באותו מקום (הנקודים עמדו שם כשיצאו
מהעיניים קודם השבירה), והוא מקום עולם
האצי.

י"א ששאר האורות הנמצאים מבור
דא"ק ולמטה, שהם מ"ה וב"ן דע"ב
הכולל הנ"ל, אף הם יצאו עם מ"ה החדש
לתיקון השבירה, כשם שנת"א דס"ג
העומדים באותו מקום, יצאו עם עולם
השבירה. ולדבריהם בעולם התיקון ישנם
אורות מע"ב דא"ק (כב), ונמצא שכל
אורות מבור דא"ק ולמטה, שייכים
בשבירה ובתיקון (כג).

והנה על ידי עליית מ"ן הנזכר, שהם האורות הנזכרים, נזדווגו בחינת
הוי"ה דע"ב דיודי"ן, אשר כוללת בחינת המוחין של אדם קדמון,

פירוש

זווג ע"ב וס"ג דא"ק
והנה ע"י עליית מ"ן הנזכר, שהם
האורות הנזכרים, נזדווגו

עיונים והערות

(כג) **הוא דעת בעל חסדי דוד. אמנם כל**
המקובלים לא הסכימו עמו, ומ"מ
הבחנו דעתו הק' היות וגברא רבא הוא,
תלמידו של הרש"ט הק'. ובפרט שכתב בספר
יראת ה', שכל דברי ספר חסדי דוד הם
דברים ששמע בעלמו מרבו הרש"ט, אלא שלא
נדפס.

הסתכלות יותר על החילוניות שלו, אך אם מביט
על בחינה זו שהוא מרכבה לא"ק והוא בבחי'
א"ק, ירגיש איך בנ"י תמיד מחוברים. וזה א'
מעיקרי העבודה.
(כב) **ענין קס ע"ב מורה על ענין ביטול**
האמיתי, ביטול במציאות, בחי'
חכמה, ויתבאר להלן באורך.

עם בחינת הטעמים של ס"ג שהם און חוטם פה, הנזכר לעיל, כי אלו הטעמים של ס"ג לא היה בהם שום שבירה, לכן הם נזדווגו יחד בבחינת הע"ב של אדם קדמון.

פירוש

נגלה שם אלא בחי' ע"ב דא"ק. וע"ב דס"ג עומד תחתיו מהאזן עד הטבור (כד).

ויל"פ הענין עפ"י דברי האריז"ל במקו"א, שנזדווגו כל אחד מהם מיניה וביה, ימין שבו עם שמאל שבו, וזהו היחוד שלהם. ובעומק יותר, ע"י שנתייחדו ימין ושמאל שלהם נעשה ייחוד ביניהם בא' מג' אופנים: או שעי"ז עלה ע"ב דס"ג למקום ע"ב דע"ב, או שירד ע"ב דע"ב למקום הע"ב דס"ג. ואופן נוסף יש בזה שעי"י ייחוד ימין ושמאל נחשבים פרטוף אחד. ונתבאר הכל באריכות בהערה (כה).

עם בחינת הטעמים של ס"ג, שהם אח"פ הנז' לעיל, כי אלו הטעמים של ס"ג לא היה בהם שום שבירה. אלא בעולם הנקודים שהוא מטבור דא"ק ולמטה, כנ"ל בהקדמה.

ולכן הם נזדווגו יחד בבחינת הע"ב של א"ק. פירש הרש"ש, כי זווג דע"ב וס"ג זה הוא בבחי' ע"ב דע"ב וע"ב דס"ג. והקשה, כיצד נתייחדו מין בשאינו מינו, תחתון עם עליון, שהרי ע"ב דע"ב עומד בגולגלתא דא"ק עד האוזן,

עיונים והערות

(כה) האריז"ל בשער טנת"א (ע"ח דף כא): מבאר בענין היחוד שהיה ע"מ להוליא עולם הנקודים, דגולגלתא דא"ק עד האוזן שהוא ע"ב דע"ב הוא כמו אבא ואימא עלאין, וע"ב דס"ג שמהאוזן עד הטבור הוא כמו ויסקו"ת. ועפ"י י"ל דה"ה לגבי היחוד שנעשה להוליא מ"ה החדש, שמזדווגים ע"ד זווג או"א עילאין ויסקו"ת. ודביאור בזה, דהנה יחוד זה דאו"א עילאין ויסקו"ת נעשה ע"י זווג אבא עילאה מלך ימין ואימא עילאה מלך שמאל, ועד"ז יס"ס בימין עם תבונה בשמאל, ועי"ז נעשה יחוד או"א ויסקו"ת.

ויש להעמיק בזה בחריפות יותר, ע"פ דברי האריז"ל שג' אופנים יש לזווג או"א ויסקו"ת להוליד מוחין חדשים, וכולן נעשים בדרכי הנ"ל.

(כד) אילו היה הזווג ס"ג דע"ב עם ע"ב דס"ג, היה מובן בפשטות, שהרי שניהם בבחינה אחת הם, שעומדים בגובה אחד, מאוזן דא"ק עד הטבור. אולם מאחר שהזווג הוא בין ע"ב דע"ב העומד מגולגלתא דא"ק עד האוזן, ובין ע"ב דס"ג העומד תחתיו מאוזן דא"ק עד הטבור, קשיא לי' להרש"ש (בהג' ע"ח סי' סופ"ג) "ואיך יזדווגו מין בשאינו מינו", שהעליון אינו בחינה שזה עם התחתון.

ולבאוריה היה אפשר לתרץ עפ"י דא"י בתורת חכם, שלפעמים יש זווג בין העליון והתחתון. אך יקשה מ"ש לפעמים, שהרי זווג זה המוליא מ"ה החדש, הינו זווג רגיל ביותר, שכלל ק"ש ובכל ברכה ומלוא מכוונים להוליא מ"ה החדש.

ואין הכוונה על האורות היוצאים מהבל האזן חוטם פה, רק על בחינות עצמם ופנימיותם ממש. וכאשר נזדווגו יחד, נולד מהם אור חדש ע"י הזיווג הזה, וזה האור החדש הוא בחינת שם מ"ה דאלפי"ן, וגם הוא נחלק לארבעה בחינות, טעמים נקודות תגין אותיות, הכוללים כל עולם האצילות. שכבר ידעת שהאצילות נחלק לכמה חלקים, והם, עתיק ואריך, ואבא ואימא, וז"א ונוק'. והנה הטעמים דמ"ה הם בחינת עתיק, והנקודות דמ"ה הם בחינת אריך, והתגין דמ"ה הם סוד אבא ואימא, והאותיות דמ"ה הם ז"א ונוק',

פירוש

ואין הכוונה על האורות היוצאים מהבל האח"פ, רק על בחינת עצמם ופנימיותם ממש. אין הזווג בענפי א"ק, אלא צאור שבתוך גופו הנקרא נשמת א"ק.

מהות שם מ"ה

וכאשר נזדווגו יחד נולד מהם אור חדש ע"י הזיווג הזה, וזה האור החדש הוא בחינת שם מ"ה דאלפי"ן, וגם הוא נחלק לארבע

עיונים והערות

בק"ש שחרית וערבית יורדין אור"א למקום יסוד"ת, ובק"ש שעל המטה עולין יסוד"ת למקום אור"א, ושני זווגים אלו להוליד מוחין דיניקה. ולהוליד מוחין גדלות בשמו"ע, אין יורדים אור"א למקום יסוד"ת ואין עולים יסוד"ת למקום אור"א, אלא שניהם נעשים פרלוף אחד, באופן שאור"א הוא הג"ר ויסוד"ת הו"ק, והוא ג"כ אופן של יחוד. וענין זה סוגיא בפני ענמה הוא, ואכמ"ל. לפ"ז, אין להקשות איך נזדווגו מין בשא"מ, לדברי האר"י שז"ל דע"ב וע"ב דס"ג הם כמו אור"א עילאין ויסוד"ת, י"ל שאותם ההלכות נוהגות אף בזווגים אלו. שמתיוחד ע"ב דע"ב מיניה וביה, ימין ושמאל שבו, וע"ב דס"ג מיניה וביה, ימין ושמאל שבו, ונעשה בזה היחוד בא' מג' אופנים הנ"ל. ואם תעמיק בדברי הרש"ש המבאר טעם החילוק בין אופני הזווגים, תבין אף בזווגי ע"ב דע"ב וע"ב דס"ג אימתי נעשה באופן שיוכר ע"ב דע"ב למקום ע"ב דס"ג, ואימתי איפכא, ואימתי נעשים פרלוף אחד. ואף להטעם שנעשים אור"א עילאין ויסוד"ת פרלוף אחד (והוא, ענין בקיעת היסוד דעתיק העומד באריך כנגד התך שבין אור"א ויסוד"ת) לא שייך בכאן, מ"מ יסנה למציאות זו גם כאן.

ובכמו שיתבאר היטב לקמן.

והנה מציאות שם מ"ה דאלפי"ן יצא מן המצח דאדם קדמון, וכבר ביארנו לעיל כי הדברים הולכים במדריגה, כי האזן ממועט ההבל היוצא ממנו יותר מן היוצא מן החוטם והבל היוצא מחוטם ממועט יותר מן הבל הפה. אמנם בזה נשתוו, ששלשתם מעלים הבל, אבל העין אין בו הבל אלא הסתכלות בלבד. וטעם השינוי הזה הוא, לפי שהשלשה הם בחינת טעמים, אך העין הוא בחינת נקודות דס"ג, שהוא למטה ממדרגת הטעמים. והנה אור שם מ"ה החדש הזה היוצא מן המצח, הוא אחרון מכולם, ולכן אין בו לא בחינת הבל כמו הג', ולא בחינת

פירוש

מהיוצא מהחוטם. "כי אם האדם יניח אלכעו על נקב האזן ויסתום אותו בחוזק, ירגיש קול הכרה בתוכה, וזהו מחמת תנועת ההבל שבתוכה שרואה ללכת לחוץ ואינו יכול" (שון או"ח שער הנקודים פ"א). והכל זה ממועט מהבל היוצא מהחוטם.

והבל החוטם ממועט מן הבל הפה. אמנם בזה נשתוו ששלשתם מעלים הבל, אבל העין אין בו הבל אלא הסתכלות בלבד. וטעם השינוי הזה הוא לפי שהשלשה הם בחי' טעמים, אך העין הוא בחינת נקודות דס"ג שהוא למטה ממדרגת הטעמים. והנה אור שם מ"ה החדש הזה היוצא מן המצח הוא אחרון מכולם, ולכן אין בו לא בחי' הבל כמו הג', ולא בחי'

ובכמו שיתבאר לקמן (כו).

והנה מציאות שם מ"ה דאלפי"ן יצא מן המצח דא"ק. כתב הרמח"ל, שצמח האדם יש נקב מעט, ואינו נגלה, ומבחי' נקב זה יוצא הארה. וממקום זה קרן עור פני מטה והולך לקיס מסוה. וכדבריו מדויק מעט מלשון או"ח בתחילתו. וכן אי' בזה"ק שהיה אלישע הנביא צריך להסתתר ביערות, שלא יכלו להביט בפניו מחמת האור שצקע ממנו. ועתה בגלות, רחוקים אנו ממדרגות אלוקות ואין מאיר בנו אור נקב המלך, ומ"מ ישנו נקב כזה שיכול ללכת ממנו אור, ולעת"ל יתגלה אלל כל אדם.

וכבר ביארנו לעיל כי הדברים הולכים במדריגה, כי האזן ממועט ההבל היוצא ממנו יותר

עיונים והערות

חכמה, תגין כנגד בינה, אותיות כנגד זו"ן. ובאופן אחר: טעמים כנגד חכמה, נקודות בינה, תגין ז"א, אותיות נוק'. ויש ליישב כל החילוקים, ואכ"מ.

(כו) באן כתב דטעמים כנגד עתיק ונקודות כנגד אריך, תגין כנגד או"א, ואותיות כנגד זו"ן. ובמקומות אחרים ישנם חלוקות אחרות: טעמים כנגד כתר, נקודות כנגד

הסתכלות כמו נקודת העיניים, ואין בו רק בחינת הארה בלבד. וזהו שנזכר תמיד בזהר באדרא רבא וזוטא כד מצחא אתגלייא וכו', כי אין בה רק גילוי הארה בלבד. גם זהו שאמרו בזהר בכמה מקומות כד סליק ברעותא למברי עלמא דאצילות. פירוש, כי מצח הרצון העליון של אדם קדמון סליק ברעותא למברי עולם האצילות, על ידי אור מ"ה החדש היוצא ממנו, אשר על ידו נתקן כל עולם האצילות, כמו שיתבאר בעזרת ה'. ונמצא כי פירוש רעותא, הוא סוד מצח הרצון הנזכר, כי תרגום רצון רעוא.

פירוש

גם זהו שאמרו בזהר בכמה מקומות כד סליק רעותא למברי עלמא דאצי', פירוש כי מצח הרצון העליון של א"ק סליק ברעותא למברי עולם האצי', ע"י אור מ"ה החדש היוצא ממנו, אשר על ידו נתקן כל העולם האצי', כמו שנבאר בע"ה. ונמצא כי פ"י רעותא הוא סוד מצח הרצון הנז', כי תרגום רצון רעוא. ללעת האריז"ל הכוונה בדברי זוה"ק האלו לאור מ"ה החדש. (כז).

עיונים והערות

(כז) ענין התיקון ע"י מ"ה החדש שהוא בבחי' הארה, בהצטרפות לשם ב"ן - שם מ"ה הוא ענין ביטול, וכשהאדם בביטול אינו במצב של השפעה. ולכן משרע"ה שהיה בבחי' ונחנו מה, שם מ"ה, היה בסוד כבד פה וכבד לשון, ונאמר לו 'ואהרן אחיך יהיה נביאך'. ופיר הדבר, שבחי' התיקון אינו ענין כלי, ולא שייך בו דיבור והשפעה ויציאה לחוץ בבחינת מלכות, עד שמצטרף לבחי' ב"ן. ושם ב"ן עלמו, הוא ענין השפעה, שרואה להשפיע, אך לאו דוקא בקדושה. ובהצטרף שם

מ"ה וב"ן, בחי' ביטול עם בחי' השפעה, זה עם זה, יכולים להשפיע בקדושה. לנעשה בבחי' ב"ן טבע חדש, בבחי' רוח הבהמה (ג"י ב"ן) עולה למעלה (אף שדרכה להיות יורדת למטה), שנעשית אף היא בביטול והתכללות בעצמות א"ס, ועי"ז נעשים כל ההשפעות בקדושה. ובין מצינו אלל לדיקים, שלא היה כח הדיבור מהם עצמם, ומ"מ מחמת שהם בבחי' מ"ה החדש, כח התיקון, מגיע מהם כל הכח. והתיקון עצמו הוא שם ב"ן, אלל שמתקן ע"י המ"ה.

והנה לפי שבחינת הע"ב הוא בראש דאדם קדמון שהם בחינת המוחין, ומקומם הוא מבפנים כנגד מקום המצח, ושם נזדווגו המוחין שהם בחינת הע"ב, עם בחינת שם ס"ג, שהם און חוטם פה, הטעמים של ס"ג, שהם למטה מן המוחין בסוף הראש, ולכן מרוב האור שיש שם בזה המצח ע"י הזיווג הנזכר, יצא זה האור החדש ממנו ולמטה, שהוא שם מ"ה החדש. והנה כאשר יצא זה האור החדש שם מ"ה דאלפי"ן, בירר מן הנקודות של ס"ג אשר בהם היתה השבירה, מה שיכול לברר מהם, ונשתתפו ונתחברו עמו, ואז נעשה המ"ה בחינת הדכורא, והס"ג נעשה בחינת נוק' אליו. ולהיות שהס"ג נעשה נוק' אל המ"ה, לכן קנה שם אחר, והוא שם ב"ן, שהוא הוי"ה דהיי"ן כזה, יו"ד ה"ה ו"ו ה"ה, ואינו נקרא עתה בשם ס"ג רק בשם ב"ן.

פירוש

ואז נעשה המ"ה בחי' הדוכרא והס"ג נעשה בחי' נוק' אליו. כן הוא כל עולם האלי, קס מ"ה הזכר, וקס ס"ג נעשה נוק' אליו.

והוקשה לו, איך יתכן קיהיה הס"ג שהוא גדול מקס מ"ה וגבוה ממנו נעשה נוק' אליו. לזה מתקן.

ול להיות שהס"ג נעשה נוק' אל המ"ה, לכן קנה עתה שם אחר, והוא

שם ב"ן שהוא הוי"ה דהיי"ן, ואינו נקרא עתה בשם ס"ג, רק בשם ב"ן. מחמת קלנדך הס"ג סיוע מקס מ"ה לאורך תיקונו, נחשז עתה קס ב"ן ובחי' נוק' למ"ה (כח). אמנס בקורקו הוא קס ס"ג (כט).

והנה לפי שבחינת הע"ב הוא בראש א"ק, שהם בחי' המוחין, ומקומם הוא מבפנים, כנגד מקום המצח, ושם נזדווגו המוחין שהם בחי' הע"ב עם בחי' שם ס"ג, שהם אח"פ הטעמים של ס"ג, שהם למטה מן המוחין בסוף הראש, ולכן מרוב האור שיש שם בזה המצח ע"י הזיווג כנז', יצא זה האור החדש שממנו ולמטה, שהוא שם מ"ה החדש.

מחות שם ב"ן הנעשה מנקודות דשם ס"ג והנה כאשר יצא זה האור החדש שם מ"ה דאלפי"ן בירר מן הנקוד' של ס"ג אשר בהם היתה השבירה מה שיכול לברר מהם, ושתפו וחברו עמו,

עיונים והערות

בבחי' ב"ן כלפי המלמד שמתקנו עתה בבחי' מ"ה, אע"פ שבקורקו הוא גבוה יותר והוא בבחי' ס"ג.

(כט) ענין שם ב"ן שבשורשו הוא ס"ג - בספרי חז"ל מבארים הטעם,

(כח) המושל בזה, לאדם שעלה מרוסיה, ויש לו כשרונות טובים, בבחי' ס"ג הגבוה ממ"ה, אך אינו יודע ללמוד בדומה לבחי' שבירה, ונתקן ע"י אדם קטן לו כשרון פחות ממנו המלמדו ומתקנו בבחי' מ"ה, נחשז עתה רוסיה זה

והענין הוא, כי שם ס"ג הוא כללות טעמים נקודות תגין אותיות, אמנם אלו שהם נקודות של ס"ג בלבד, אינם נקראים ס"ג כמו הכלל, כי אינם אלא פרט אחד שבשם ס"ג,

פירוש

ובז"ש שנתקן נקודות דס"ג בחי' קס ב"ן, הוא מלבד קס ב"ן הכולל שנתקן אף הוא ונתקן ע"י קס מ"ה, וכנ"ל בהקדמה.

אמנם אלו שהם נקו' של ס"ג בלבד, אינם נקראים ס"ג כמו הכלל, כי אינם אלא פרט אחד שבשם ס"ג. לאו דוקא, דה"ה בחי' תגין ואותיות דס"ג קגם הם נשכרו כנ"ל.

והענין הוא כי שם ס"ג הוא כללות טנת"א. כפי שנתבאר לעיל, ע"כ דס"ג בחי' הטעמים קהם אורות אח"פ קלא היה בהם שצירה, ונת"א דס"ג [הכלולים כולם

עיונים והערות

והביאור בזה. בעלי תשובה, בתחילה היה להם שצירה ואח"כ עשו תשובה עם כל ההתלהבות, שיש בזה ענין יסוד, בחי' קס ב"ן ונקודות דס"ג. ותיקונם ע"י בחי' לדיקים גמורים, שהלדיק הוא בטל להשי"ת ויש לו אהבה ודבקות וביטול היש להשי"ת בבחי' מ"ה, ולכן הוא בחי' זכר. ואעפ"י שהוא בהתבטלות ואין לו בחי' יש וכח המשכה ודיבור וליאה לחוץ כפי שנתבאר לעיל שמשרע"ה היה כבד פה וכבד לשון, מ"מ בכוחו לתקן בחי' ב"ן שבעצם יש לו כחות אלו אלא שהוא בשצירה, והמ"ה מתקנו.

וזוה ענין שאמרו חז"ל 'במקום שבע"ת עומדים אין לדיקים גמורים יכולים לעמוד', דקס מ"ה הוא הלדיק, והבעל תשובה הוא ענין קס ב"ן ששורקו בס"ג. שאמנם הבע"ת זקוק עתה לתיקון דקס מ"ה, בחי' הלדיק, מ"מ לאחר שניתקן נעשה הוא העיקר, דקס מ"ה אינו אלא הארה, וקס ס"ג יש בו בחי' כלים ממך והוא גבוה ממש מ"ה. ולכן אמר הר"ר אלימלך ז"וק"ל, שעיקר העבודה היא תשובה.

כינל מקבל האדם כח וחיות ממאכל ומשתה אע"פ שהוא גבוה מהם, משום שהאדם הוא בבחי' מ"ה (גוי' אדם), והמאכל והמשתה הינם בחי' קס ב"ן דשצירה שהוא שורקו ס"ג, ומאחר והאדם באכילתו מברר חלקי השצירה שלהם ונגלה שורקו, קס ס"ג, הגבוה מהאדם, לפיכך בכוחם להשפיע לאדם, שהעליון משפיע לתחתון. ובזה נמי כל תאוות עוה"ז חזקים מאוד וקשה לאדם לגבור עליהם, מפני קהם מב"ן דשצירה, ששורקו גבוה הוא מהאדם, שהוא בחי' מ"ה.

ענין שם ב"ן שבשורשו ס"ג, הנתקן ע"י מ"ה – ישנן ב' בחי' בעבודת השי"ת, בחי' לדיק גמור הוא בחי' קס מ"ה, ובחי' בעלי תשובה בבחי' קס ב"ן, ששורקו בקס ס"ג. ואומר האדמו"ר האמצעי שיש מעלה בכל בחי' שאין באחרת. יש מעלה לעבודת בחי' לדיק שהרי קס מ"ה גבוה ממש ב"ן, וכן יש מעלה לעבודת בחי' בע"ת שהרי שורקו בס"ג הגבוה ממ"ה.

ולכן כאשר זה הפרט שהם הנקודות נתחבר אל שם מ"ה ונעשה אליו בחינת נוק', לכן נקרא עתה בשם ב"ן כנזכר לעיל.

פירוש

ולכן כאשר זה הפרט שהם הנקודות נתחבר אל שם מ"ה, ונעשה אליו בחי' נוק', לכן נקרא עתה בשם ב"ן כנז'. מפני שהמ"ה מתקן להס"ג, נחשב המ"ה זכר והס"ג נוק' אליו, לכן נחשב אז שם ב"ן לנודך התיקון שלו. ומבחינות אלו, כלומר, כללות שם מ"ה, ונקו' דס"ג הנעשה ב"ן, עם שם ב"ן הכולל שבבירה, נעשו כל פרלופי אליו בבחי' דכר ונוק' (ול).

עיונים והערות

(ול) ענין שם מ"ה וב"ן שהם בחי' ז"א ונרק' דא"ק – עיקר ההשגה של קבלה הוא ה' בחינות: כתר חכמה בינה ז"א ונוק', שהם כוללים כל ה' ספירות, וכאשר זוכה להכרה בה' הפרלופים יכול להכיר ולהשיג באופן כללי בכל כתבי האריז"ל. ונבאר עתה בעיקר ענין שמות מ"ה וב"ן בבחי' ז"א ונוק' דא"ק. הנה א"ק נחלק לד' בחי' ע"ב ס"ג מ"ה וב"ן, ובחי' מ"ה וב"ן הם בחי' ז"א ונוק' דא"ק. נוק' דא"ק הוא מלכות דא"ק והוא שם ב"ן היוצא מהעניינים עם נת"א דס"ג ונעשה עולם השבירה. וז"א דא"ק הוא מ"ה החדש היוצא ממלך א"ק ומתקנו. והנה מלכות בחינותיו הוא דומה לבינה בחי' יס דקדושה ויגיעות בעבודת ה', ובפנימיותו דומה לחכמה בחי' עונג אלוקות, (ובפנימיות פנימיותו הוא כתר). ובחי' ז"א, דומה בחינותיו לחכמה בחי' ביטול הגמור, כשם שכל בן דומה בחינותיו לאביו, ובפנימיות דומה לבינה. ולענין ב"ן בחי' מלכות, נקרא 'אני' ענין ישות, אנא אמלוד, כי מלכות הוא סוד אני כי גם הוא מחפש עונג. ובזה דומה לבינה, שהיא בחי' יס דקדושה, בחי' יגיעות קדושות, שהאדם מתגעגע לדבקות ולעבודת ה'

וזוה נעשה ע"י שם מ"ה, שהוא בחי' ז"א, בחי' רוח, ענין אהבה ויראה ודבקות, ומידות טובות. חילוניות דז"א דומה לחכמה, ענין ביטול, אלא שחכמה היא ביטול אמיתי ביטול במציאות, שאינו יס' כלל, ואינו עוסק בביטול היס', אלא בטל לגמרי, וביטול דז"א שאינו רוצה להיות יס' הנפרד, אלא רוצה להיות מקושר להקב"ה באהבה ויראה ודבקות, שמלך א' יס' בזה ענין ביטול שאינו מחפש את ישות שלו אלא מחפש את השית, אך אין זה שלמות הביטול במציאות, כי מתכוון את עצמו בקדושה, להרוות נפשו האמאה. ומלך זה בפנימיותו הז"א בתכונתו יס' בו נקודת הבינה, כי כל זה עדיין ישות, שהרי אהו"י ודבקות הם מציאות של יס', וכנ"ל.

ואמנם אף על פי כן בהכרח הוא שיש שהם בהם בחינות המתחברת עם הטעמים של מ"ה, ובחינות המתחברת עם הנקודות של מ"ה, וכן בשאר החלוקות, עם היות כולם יחד בחינת נקודות לבד של ס"ג, ועל ידי חיבור שם מ"ה עמו, נתקנו עתה אלו הנקודות ונעשו נוקבין אליהם, ולכן נקראים בשם מלכים, מלשון מלכות, להורות כי נעשו בחי' נוקבין אל שם מ"ה דאלפי"ן.

ונמצא כי כאשר עלו אורות של הנקודות דס"ג למעלה, העלו מ"ן,

פירוש

חיבור מ"ה וב"ן

ואמנם אע"פ כן בהכרח הוא שיש בהם בחי' המתחברת עם טעמים של מ"ה. ובחי' המתחברת עם נקו' של מ"ה, וכן בשאר החלוקות, עם היות כולם יחד בחי' נקו' לבד של ס"ג. נקודות דס"ג עלמס נחלקו לטנת"א, כדי שיהיו להם התחברות אל טנת"א דמ"ה. טעמים עם טעמים, נקודות עם נקודות, תגין עם תגין ואותיות עם אותיות כמבואר להלן, ועיי"ף.

ועיי' חיבור שם מ"ה עמו נתקנו עתה אלו הנקו'. וכן תגין ואותיות דס"ג. וכנ"ל, שכאשר מוזכר נקו' דס"ג הכוונה לנת"א דס"ג.

ונעשו נוק' אליהם. ולכן נקראים בשם מלכים, מלשון מלכות, להורות כי נעשו בחי' נוק' אל שם מ"ה דאלפי"ן. עולם השצירה נקרא בכל מקום (בספר רחובות הנהר ובשאר מקומות) ז' מלכים, ומבאר בכלן הטעם, למלכות הוא בחי' נוק'.

ובמקו"א (בדרוש הדעת ועוד, ובס"ף ברחוב"ט) אי' בטעם הדבר, כי לא ילאו בעולם הנקודים כי אם בחי' מלכות של כל הבחינות, מלכות דכתר, מלכות דחכמה, מלכות דצינה, וכן כולם (ולא).

ונמצא כי כאשר עלו אורות של הנקו' דס"ג למעלה, העלו מ"ן. כפי שנתבאר בפרק הקודם מהות המ"ן, שעלו

עיונים והערות

שמבטל עלמו. ויש הרבה דרגות עד כמה מבטל עלמו, אמנם בכללות, מ"ה הוא התבטלות, וב"ן יקות.

(ולא) אבנבם באול"ח שאינו מדבר מזה מבאר טעם הנז', מאחר ונעשו אורות הם"ג נוק' אל המ"ה, לכן נקראו מלכים דהיינו נוק'.

ותיקון המלכות להיותה בקדושה הוא ע"י שם מ"ה, שמקבלת ממנו בחי' הביטול ונעשה עיי' בחי' מלכות דקדושה לאחר התיקון, שזהו ענין אמונה, שידע שאינו יכול לבדו ואין לו כוחות מעלמו, ועושה באופן של קבלת עול, ואינו מחפש עונג, היפוך מיקוץ שיהיה לו בשצירה. ובהנה נתבאר באופן א' ענין השצירה והתיקון, דהשצירה היא יקות, ותיקון של מ"ה

ואז יצא אור מ"ה החדש ונתחבר עם הז' אורות האלו, ובירר מהן מה שיכול לברור, ובזה נעשה התיקון של כל האצילות, ולכך לעשות תיקון זה הוצרך עיבוד כנ"ל. וכבר ביארנו לעיל, כי מן הטעמים של מ"ה נעשה עתיק יומין בחינת הדבורא, ואמנם מבחינת הטעמים של שם ב"ן הזה כאשר אמרנו, שאף על פי שבכללם הם נקודות דס"ג, עם כל זה נחלקים הם בעצמן לד' בחינות, טעמים נקודות תגין אותיות של שם ב"ן הזה, ומהטעמים האלו שיש בשם ב"ן נעשה הנוק' לעתיק, וכן מן הנקודות של מ"ה נעשה צד הדבורא דאריך, ומהנקודות של ב"ן נעשה צד נוק' דאריך,

פירוש

כל זה נחלקים הם בעצמן לד' בחי' טנת"א של שם ב"ן הזה, ומהטעמים האלו שיש בשם ב"ן נעשה הנוק' לעתיק. ומעתה בחי' עתיק יס' זו דכר ונוק', הדכר משם מ"ה והנוק' משם ב"ן.

ובן כל בחי' עולם האלי' נעשו כולם דכר ונוק', דכר בחי' משפיע ונוק' בחי' מקבל. וזהו שלמות תיקון הפרלופים כאשר יס' משפיע ומקבל.

ובאשר נעשה העתיק דכר ונוק', נתייחדו עתיק ונוקביה לתקן פרלופ אריך אנפין ונוק'. וכן בשאר הפרלופים, נתקנו כל אחד מייחוד הפרלופים שעליו.

ובן מן הנקו' של מ"ה נעשה צד הדבורא דאריך, ומהנקו' של ב"ן נעשה נוק' דאריך. משמע מפשטות דבריו, שהטעמים שהם דס"ג נתחברו עם טעמים דב"ן, ונקו' דס"ג עם נקו' דב"ן. והאמת דאין זה מדויק, כמפורש בפרקים ללהלן, שנתחברו הבחי' באופן שאינו שוה. אלא שכתבנו מבאר בכללות כילד לריך שיהיה החיבור ביניהם, וכאשר

הכלים הנשכרים למקום זו"נ עד או"א, ועלו אח' או"א עד אריך, ואח' נה"י דאריך עד עתיק וכו' ונעשה זווג ע"ב וס"ג דא"ק, ואלא מ"ה החדש.

ואז יצא אור מ"ה החדש, ונתחבר עם הז' אורות האלו, ובירר מהן מה שיכול לברור, ובזה נעשה התיקון של כל האצ"י. ולא ז' האורות בלבד נתקנו, אלא כל האלי'. וטעם הדבר נתבאר באורך בפרק הקודם, עפ"י מהאריז"ל במבוא שערס, שכל העולמות היו מעורבים מכל הבחי', ועתה בתיקון ז' האורות, עלו מהם החלקים השייכים לכל עולם ועולם והוצרכו למקומם, ונתקן בזה כל האלי'.

ולכך לעשות תיקון זה הוצרך עיבוד כנ"ל. במקום ע"ב וס"ג דא"ק.

וכבר ביארנו לעיל כי מן הטעמים של מ"ה נעשה עתיק יומין בחי' דוכרא. ואמנם מבחי' הטעמים של שם ב"ן הזה, אשר אמרנו שאע"פ שבכללם הם נקו' דס"ג עם

וכן בדרך זה בשאר חלקי האצילות, כאשר נבאר בעזרת ה' כל פרט ופרט במקומו.

פרק ג'

הקדמה לפרק ג'

בהקדמה לפרק ב' הוזכר, כי עולמות נקודים וברודים שהם עולמות השבירה והתיקון, עמדו שניהם באותו מקום, מטבול דא"ק ולמטה. שלא כעולמות העליונים מהם, שהם עומדים זה תחת זה, כגון עולמות אח"פ העומדים זה תחת זה, וכולם תחת שערות דע"ב דא"ק, ותחתיהם עולם הנקודים.

ולכאורה יש להבין, מה שינוי למעליותא נשתנה עולם הברודים מעולם הנקודים. מדוע בעולם הנקודים כשעמדו אורות אלו במקום זה, נשברו הכלים ונפלו למקום פרסות רגלי א"ק (לג), שהם מקום

עולמות ביו"ע, ואילו בעולם התיקון אין בהם שבירה אע"פ שעומדים באותו המקום.

ביאור הענין, כי בעולם הברודים נעשו כמה ענייני שלמות ותיקון השבירה. האחד, מה שנתבאר לעיל, שנעשו כל בחינות עולם האצי' דכר ונוק'.

ועוד, שנתארכו הכלים ונעשה ריבוי כלים ומיעוט אורות, ועי"ז יכולים הכלים להחזיק האורות, באופן של קיום.

ועוד, שנעשה הלבשת הפרצופים. והיינו שפרצוף אריך אנפין נעשה באורך כל עולם האצי', וכל הפרצופים הלבשו

פירוש

יהיה באמת לעת"ל, אכן כיום אין החיבור ממך באופן שזה (לב).

והנוק' מב"ן. וזהו באופן כללי, אך בפרטות,

יש בכל פרט ופרט בעולם האצי' ב' הבחינות מ"ה וב"ן, ויתבאר להלן.

כמו שנבאר בעז"ה כל פרט ופרט במקומו.

וכן בדרך זה בשאר חלקי האצי'. הכל נעשה באופן של דכר ונוק', הדכר ממ"ה

עיונים והערות

האמיתי, משום שבעולם האצי' יהיו אז טעמים דמ"ה מכוונים כנגד טעמים דב"ן וכן נקודות לנקודות וכו'.

(לג) **וביאר** ברש"ס (ביאור זה קשה למתחילים) ירידה למקום נמוך הכונה ירידה במדרגה רוחנית, שהוא מדרגת חיה דא"ק, ומדרגת חיה הוא מדרגת מקום אצי'. ובין

(לב) **ועפ"ז** מבאר הר' יצחק אייזיק חזר ז"ל ד' הזוה"ק שעתה אין השידוכים באופן הנכון והאמיתי. משום שכל השידוכים דלמטה תולדות השידוכים העליונים, והיות ואין האצי' באופן המתוקן לגמרי, כן הוא למטה. וכ"ז הוא בגלות, והוא חלק מיסורי הגלות, אמנם אי' בזוה"ק שכשיבא משיח יהיה לכל אחד זוגו

עליו. ומעלת הדבר בב' בחי', האחד שעתה כולם קרובים אליו, ועי"ז יש להם השפעה ממנו (לד). ועוד, שעי"ז יורדים האורות מעולם לעולם ע"י לבושים וצמצומים, ויכולים העולמות הנמוכים לסבול האור. בפרק זה יבוארו עניינים אלו.

והנה מציאות מקום התפשטות כל אלו הפרצופין הדבורין והנוקבין, הנעשים מהתחברות שם מ"ה וב"ן כנזכר לעיל, היה מקומם במקום שהיו שם תחלה הנקודות שיצאו דרך נקבי העיניים, והוא מן הטבור דאדם קדמון עד סוף רגליו. ואור המצח הנקרא שם מ"ה, אף על פי שיוצא מלמעלה, מן המצח, הנה הוא מתפשט משם ולמטה, ומתחיל מציאותו מן הטבור עד סיום הרגלים כנזכר לעיל.

פירוש

מקום עולם התיקון ומעלתו
והנה מציאות התפשטות כל אלו הפרצופין הדבורין והנוקבין הנעשים מהתחברות שם מ"ה וב"ן כנז'. ש"ל שם מ"ה מהמלך ונתחבר עס נת"ל דס"ג שנקרא עתה ב"ן, ועמו חילוניות שם ב"ן.
היה מקומם במקום שהיו שם תחילה הנקודות שיצאו דרך

נקבי העיניים, והוא מן הטבור דא"ק עד סוף רגליו. ואור המצח הנקרא מ"ה, אע"פ שיוצא מלמעלה מן המצח, הנה הוא מתפשט משם ולמטה, ומתחיל מציאותו מן הטבור עד סיום הרגלים כנז'. עד ולא עד בכלל, שסיום הרגלים דהיינו פרסות רגלי א"ק, הוא מקום עולמות בריאה יצירה עשייה. ועולם הא"ל מתפשט מטבור דא"ק עד סוף הרגלים קודם הפרסות.

עיונים והערות

בעולם הנקודים קודם השכירה והנפילה לבי"ע, ובין בתיקון, המ"ה והב"ן, שניהם עומדים במקום חיה דא"ק דהיינו מטבור דא"ק ולמטה.
(לד) הדבר דומה, לאדם שהיה גר רחוק מהלדיק, והעתיק מגוריו לקרבת הלדיק. אע"פ שבודאי היה לו השפעות רבות מהלדיק אף בהיותו רחוק, מ"מ ודאי הוא שעתה זוכה להשפעות רבות מאוד עד כדי כך שכל מהותו נשתנית עי"ז. וכן בחי' אריך אנופין, בחי' הכתר שהוא בחי' הלדיק, כאשר הכלי שלו נעשה ארוך, קרוב הוא לכל הפרצופים, וכולם מתלבשים עליו ומקבלים השפעה ממנו, ועי"ז נעשה תיקון גדול. ועוד יש להמשיך, ללדיק גדול שאינו יכול לדבר, והוא ספון וטמון בחדרו ואין לו שייכות עם הציבור, ודאי הוא שאע"פ שגדל ענינו הוא גדול מאוד. מ"מ כאשר יעשה השי"ת שיהיה יכול לדבר הרבה ליבורים ולהתפשט עם הציבור, יעשה עי"ז תיקון גדול לציבור. ועד"ז יש לבאר מעלת התיקון הנ"ל, שהכתר מתאריך וכולם מלבישים אותו ומועיל להם.

אבל מה שנשתנה עתה מבראשונה בעת יציאת הנקודות מן העינים, הוא זה, כי אז היתה נקודת הכתר במקומה בלבד, ואחריה נקודת החכמה לברדה בפני עצמה, וכן על דרך זה כל הי' ספירות, אבל עתה ניתוסף תיקון גדול. והוא, כי נקודת הכתר נמשכה ונתפשטה ממקומה עד למטה, קרוב לסיום רגלי אדם קדמון, כמו שיתבאר במקומו בעזרת ה', וזה ההתפשטות הוא כל שיעור הנקרא בשם עולם האצילות, ונקודה זו היא נוק' דעתיק יומין. וכן על דרך זה עתיק יומין דכורא, הנעשה מן הטעמים של מ"ה כנזכר, גם הוא נתפשט בשיעור הנזכר לעיל. וכן עשו כל השאר, אריך ונוק' ואבא ואימא וז"א ונוק', והלבישו זה את זה מעתיק עד בחינת ז"א ונוק', באופן שכל רגלי פרצופי האצילות, בין של העתיק בין של האריך בין דאבא ואימא בין של זעיר ונוק', כולם שוים בסיומם.

פירוש

אבל מה שנשתנה עתה מבראשונה בעת יציאת הנקוד' מן העיניים. ללכאורה לא נשתנה מידי, דבין עולם הנקודים בעת יליאת האורות מהענינים קודם השכירה, ובין עולם התיקון, עומדים צאטו מקום.

בנו של בעל הסולם ממסיל זוה, לא' שנפל למשכב וחזר ונתרפא, הרי הוא מודה להשי"ת ועושה סעודת הודאה. וללכאורה מה מקום לסעודה זו, הלא בתחילה בריא היה ולכסוף חזר והבריא, אם לא שהיה לו איזה רווח בכל זה. וכן הוא בתיקון, ולאי הוא שנתעלה ונשתנה למעלותא, אעפ"י שעומד במקום השכירה ענמה.

הוא זה, כי אז היתה נקוד' הכתר במקומה בלבד, ואחריה נקוד' החכ' לברדה בפני עצמה, וכן על דרך זה כל הי' ספירות. אבל עתה ניתוסף

תיקון גדול והוא כי נקוד' הכתר. להיין כלי הכתר.

נמשכה ונתפשטה ממקומה עד למטה קרוב לסיום רגלי א"ק, כמ"ש במקומו בעז"ה. וזה ההתפשטות הוא כל שיעור הנקרא בשם עולם האצ"י. ונקודה זו היא נוק' דעתיק יומין. וכן עד"ז עתיק יומין דכורא, הנעשה מן הטעמים של מ"ה כנז', גם הוא נתפשט השיעור הנז'. וכן עשו כל השאר אריך ונוק' ואז"א וזו"ן, והלבישו זה את זה מעתיק עד בחי' זו"ן. באופן שכל רגלי פרצופי האצ"י בין של העתיק בין של האריך בין של זו"ן כולם שוים בסיומם. רגלי אריך וזו"ן מסתיימים בזה בסוף אל"י. אמנם סיום רגלי עתיק, פעמים שוים בסיומם, כדכרנו, ופעמים מסתיימים למטה מעולם האל"י

והם מסתיימים יחד מעט למעלה מרגלי האדם קדמון,

פירוש

ונכנסים לעולם הבריאה. והיינו שפעמים יורדים פרקין תתאין של נו"ה דעתיק, ונכנסים לבי"ע להשפיע להם, ונקראים בחי' דדי בהמה (לה). עילאין, המסתיימים בחזה דאריך, ויסקו"ת המסתיימים בטבור. אמנם לפעמים מתארכות רגליהם לאו"א עד סיום עולם האלי' (לה).

ויש' לדייק לשונו שלא הזכיר או"א. וי"ל מקום שרגלי או"א לפעמים קצרות עד טבור דאריך, ולפעמים נחלקים לד' פרלופים: או"א והם מסתיימים יחד מעט למעלה מרגלי הא"ק. כמ"ש לעיל, שפרקות א"ק הוא מקום עולמות בי"ע (לה).

עיונים והערות

(לה) ענין דדי בהמה הוא שיוורדים השפעות מבחי' פרקין תתאין דנו"ה דעתיק לתת חיות לכלים הנשברים המונחים בבי"ע. ובכל יום נותנים חיות לחלקי השבירה הראויים להתקן באותו היום, וכשנתקנים כל החלקים השייכים לאותו היום ועולים מהשבירה, חוזרים חלקי העתיק של אותו היום למקומם, ומסתיימים רגליהם בעולם האלי'. אמנם חלקי עתיק השייכים לתיקוני הימים הבאים, נשארים מונחים בעולמות בי"ע להחיותם. וכך מבאר בס' שמן ששון חילוקי הלשונות ממ"ש כאן למקו"א. למח"ד, לרבי גדול הנוסע לרוסיה להגביה נשמות שבורות, אע"פ שרצונו באמת להשפיע שם על אותם הנשמות, ואינו חושש שיהיה הוא עצמו נפגם מהם, מ"מ מפנה לגמור שליחותו שם ולשוב למקומו.

(לו) לבין אי' בדברי האר"י פעמים שאו"א הם קצרי הרגלים, ופעמים שרגליהם עד סוף האלי'. ומיישב מהר"י למח, שקודם שנותנים או"א מוחין לזו"נ רגליהם קצרות, ולאחר מכן ארוכות, ואכ"מ, ויתבאר במק"א.

(לז) ובמקום בי"ע, ביאר הרש"ש (מובא באש"ל אות ג') שהוא במקום י' עגולי אריך. ביאור הדברים: בתחילת או"א נתבאר, כי לאחר האמנוס עשה הקב"ה קו, וממנו ילאו ב' בחינות, עיגולים ויושר. בחי' העיגולים הם, שנעשו י' עיגולים לכל בחינה זה בתוך זה. כלומר, י' עיגולים לעתיק, ובתוכם י' עיגולים לאריך, ובתוכם י' עיגולים לאבא, ובתוכם י' עיגולים לאימא, ובתוכם י' עיגולים לז"א, ובתוכם י' עיגולים לנוק'. אורתם י' עיגולים הם בחי' י' ספירות שיש לכל בחינה, זה בתוך זה. העיגול החיצוני של כל עולם הוא בחי' כתר, ופחותו בחי' חכמה, ופחותו בחי' בינה, וכו', באופן שכל שהעיגול חיצוני יותר הוא גבוה יותר.

והא"ק דיושר המלוכס על הקו, עומד בתוך חלל העיגולים כולם, ונכנס מראש העיגול העליון עד חלל כל העיגולים, וממשיך עוד בחלק תחתון של העיגולים עד עיגולי אריך. כלומר, כשנביט אל העיגולים מחלל המרכז שלהם אל זד

ושם הוא סיום כל האצילות. ועל ידי זה נעשו נשמה זה לזה, וזה מלביש את זה. וגם כי על ידי זה יוכלו הנבראים לקבל אור מאורות העליונים, אשר הם עתה מכוסים ומלובשים זה בתוך זה.

פירוש

ושם הוא סיום כל האצ"י, ועי"כ נעשו נשמה זה לזה וזה מלביש את זה. משא"כ בעולם התוהו היה כל אור לעלמו בלבד, ע"ד אנא אמלוד. כעת שכולם נתארכו (וגם אור"א ארוכים ממקודם עכ"פ) נעשו עי"כ נשמה זה לזה ומשפיעים זה לזה.

עיונים והערות

התחתון, יהיו העליונים, היינו הפנימיים, עיגולי נוק', תחתיהם עיגולי ז"א, תחתיהם עיגולי אימא, תחתיהם עיגולי אבא, ותחת עיגול החילוני דאבא דהיינו עיגול כתר דאבא, עומד עיגול פנימי דאריך דהיינו מלכות דאריך. ובמקום עיגול מלכות דאריך, שם מסתיימים רגלי הא"י דיושר.

ובמקום י' עיגולים אלו דאריך, עומדים עולמות בי"ע שהם במקום פרסות רגלי א"ק. והם מסתיימים במקום עיגול מלכות דעתיק שהוא עיגול הפנימי ביותר של עתיק העומד תחת עיגולי אריך.

נמצא לפ"ז, שככל שעומד במקום נמוך יותר בבחי' יושר, עומד במקום גבוה יותר בבחי' העיגולים, שהרי סיום רגלי א"י במל' דאריך, ורגלי בי"ע במל' דעתיק. וז"ש בליקוטי

הלכות למוהרנ"ת חלק חו"מ הל' ערב סי' ג' הל' ג': 'כי עיקר ירידת הנשמה לזה העולם העכור והשפל הוא רק בשביל הרצון, כדי שתזכה לרצון בשלמות. ובשביל זה הוכרחה הנשמה לירד ולהתרחק ממקום מעלתה ולבוא בעולם הגשמי העכור והשפל להתלבש בגוף הגשמי בחומר עב

ומגושם בזה העולם העשיה בתכלית הריחוק ולירד ממקום כבוד. וכ"ז היה בשביל הרצון. כי השי"ת רצה לזכות את ישראל שיזכו לכל טוב לטוב האמיתי בשלמות העולה על הכל. ושי"ת יודע שעיקר התכלית הטוב הוא לזכות לרצון בשלמות כנ"ל. ע"כ הוכרחה הנשמה להתרחק ממקום כבוד. ולירד לזה העולם הגשמי כדי שיתגבר הרצון ביותר'. והעיקר כדי לזכות לרצון בשלמות, ע"כ הוכרחה הנשמה להתרחק למקום הגשמי שיהיה רצון גדול יותר להשי"ת'.

ובין לענייננו, דאע"ג שמבחי' היושר, מלך הקו, מלך ענין האור הפנימי, עולם העשייה נמוך ביותר, מ"מ מבחי' העיגולים יש כאן גילוי גבוה יותר, גילוי דעיגולי עתיק הגבוהים ביותר.

ערלב העיגולים רומז לסוד התשובה והרצון, שמכח התשובה הרצון וההשתוקקות אפרש לעורר אור המקיפים שהוא מענין העיגולים, ובכח אור זה יכול לעורר עולמות ומדרגות גבוהים ביותר, והירידה היא, אדרבה, תכלית העלייה, וכמה שנופל נמוך יותר יכול לפתוח אורות עמוקים יותר.

וגם כי הכלים שלהם הגדילו על ידי שנתפשטו עד למטה, ובזה יש להם כח לקבל האורות שלהם בהיותם כלים גדולים.

והנה זה האור של שם מ"ה החדש היוצא מן המצח כנזכר לעיל, הוא סוד המלך השמיני הנזכר בפרשת וישלח הנקרא הדר,

פירוש

שצירה מחמת זה.

אורות גדולים כעולם התוהו, עיקר מעלתו בכך שיש בו ריבוי כלים ומועיל שיש מקום לאור, שלא יהיה שצירה (ולח).

פעולת שם מ"ה – מ"ה בגי' אדם

והנה זה האור של שם מ"ה החדש היוצא מן המצח כנז' הוא סוד המלך השמיני הנז' בפרשת וישלח הנק' הדר. לאחר שמנתה התורה ז' מלכים ונאמר בכל א' מהם 'זימת וימלך', הוזכר המלך השמיני 'זימלך תחתיו הדר', ובו לא

וגם כי הכלים שלהם הגדילו ע"י שנתפשטו עד למטה, ובזה יש בהם כח לקבל האורות שלהם בהיותם כלים גדולים. שנתפשט מיעוט אורות וריבוי כלים, והוא מעיקרי עולם התיקון. וכדברי בעל הסולם, שהאור הקטן ביותר, אם יש כלים להחזיקו, חשוב יותר, מאור גדול שאין כלים להחזיקו, שאז לא יהיה לו קיום. כמו כן בעולם התיקון, אף שיש בו חסרון, שאין בו

עיונים והערות

שקבל, מעורר האור שהיה לו בשעה שלמד. ואין דבר זה אלא לדוגמא בעלמא, להבין דבר מתוך דבר, איך בכל אור עליון יש בחי' כלים שעל ידם אפשר להחזיק האור.

ובין ע"ז הדרך, אם לאחר ההתעוררות של ר"ה עוסק בתורה ובמלאות מעשיות. עושה לו בזה כלים חזקים שיוכל להכנס בהם האור, ועי"ז יוכל במשך כל השנה לעורר מעין ההתעוררות שהיה לו בר"ה, אך בלא זה עלול שלא ישאיר לו מר"ה כל התעוררות.

הדר הוא בחי' מלך המשיח, ובחי' מש"ר שהוא בחי' משיח, גואל ראשון. ומש"ר בחי' מ"ה החדש המתקן השצירה. ועניינו, שהיה כל העולם בשצירה עד שהגיע מש"ר והוריד התורה שהיא תיקון העולם, וע"י התורה נשאר הגילוי של מש"ר לעולם.

(ולח) מעלת אורות הנכנסים תוך הכלים ע"ד העבודה – אי' בקדושת לוי בשם הרמב"ן ע"פ אם תעירו ואם תעוררו את האהבה עד שתחפץ, שכל התעוררות וכל הארה שמקבל האדם לריד לעשות לה חפץ וכלי כדי שתשאר אללו.

והיינו, שכאשר מקבל התעוררות מחמת שהתפלל או למד תורה או עשה מלאות ומעש"ט, אם לא יעשה להם איזה כלי, יוכל האור להסתלק ממנו. ולכן כשהאדם מקבל איזה אור, לריד שיעסוק מיד במלאות מעשיות או לימוד תורה או תפילה שעי"ז יכנס האור בכלי.

וע"ד משל, אם כאשר לומד תורה מולא איזה דרך חדשה בעבודת ה' בדרך לימודו, הרי דברי התורה שלמד מתקיימים אללו בנחיות ע"י אותה דרך החדשה שקיבל, שכאשר הולך בדרך הזו

פירוש

נזכרה מיתה (לט).

(לט) באש"ל (אות ד') הביא קושית הרמ"ע, עיון והערות

ענין שמו של המלך השמיני הדור, הוא יסוד, ואיך יתקנו כל ז' המלכים מבחי' יסוד לבדה. וכן לל"ד שעד כה נאמר כי מ"ה החדש יס' בו כל הי' ספירות, וכאן נאמר שאינו אלא יסוד. ועוד, שעד עתה נתבאר דקס מ"ה ילא מהמנח, וכאן משמע שינא מיסוד דא"ק.

ועיקר תירוץו של רח"ו, בזה"ל: 'והדר הוא שם מ"ה החדש, שהוא כנגד הו"ק כנודע'. וביאר האש"ל, שלא ילא בעולם התיקון אלא בחי' יסוד דמ"ה לבדה, לתקן יסוד דחסד דשכירה ויסוד דגבורה דשכירה ויסוד כל שאר בחי' דשכירה. נמצא שלא נתקן כיום, קודם תיקון השלם, אלא בחי' היסוד של כל בחינות השכירה לבד. ויל"פ לדבריו, דמ"ס שינא כל מ"ה החדש, אלו כל חלקי מ"ה החדש העומדים לתיקון השכירה, חלקם ילאו כבר, וחלקם עתידים עוד לנאת כשיהיה התיקון השלם ב"ב. (ותירץ זה קשה להולמו, בפרט לדברי הרש"ס ברחוקי"נ שם"ה החדש היונא מהמנח הוא טנת"א דמ"ה דא"ק).

ודעת בעל השלם, שבינאות מ"ה החדש ישנם ב' בחינות. בחינת חיטוניות האור, והוא יונא מהמנח, ובחינת פנימיות יותר והוא יונא מהיסוד. כמו שאין יונאת מפניו של האדם אלא הארה, ואין בה מניאות אמיתי, משא"כ מהיסוד שם יש מניאות אמיתי. ואזיל לשיטתיה, דהשכירה היתה בין בעיגולים בין ביושר, ולכורך תיקון העיגולים יונא מ"ה החדש מהמנח, ולכורך תיקון היושר, יונא מהיסוד.

ובמסידור הרש"ס משמע לתרץ בדומה לשיטת הלשם. שבכל מקום כותב שינא מ"ה החדש מהמנח, אולם בכוונת 'באהבה' בשמו"ע, שהם הכוונות העמוקות ביותר, בחי' מוחין דפנים מקום חשוב ביותר, לא כתב שינא מהמנח אלא נראה מדבריו שינא מהיסוד. (אמנם בעל איפה שלמה הגיה דבריו, אך לולא הגהתו) נראה שכך היא שיטתו: דבדרך כלל במדרגות נמוכות יותר יונא אור מ"ה החדש מהמנח, אולם במדרגה פנימית ביותר, אין יונא מהמנח אלא מהיסוד, וזה ההדר האמיתי. (דבריו קרובים לשיטת הלשם, אלא דאיהו ס"ל דלעולם יונא ב' בחינות. ולרש"ס, לעולם יונא מהמנח, מלבד כשמתעוררת בחינה הפנימית ביותר).

ולתגורת חכם יש מהלך אחר בזה, והוא עמוק (בפרט למתחילים). שמיסוד א"ק עלמו יונאים בחי' א"ק ואבי"ע, והמ"ה החדש יונא ממנח אותו הא"ק ואבי"ע היונאים מיסוד דא"ק.

פיכובם הדברים: הפשוט הוא, שם"ה החדש יונא מהמנח. ומה שנקרא הדור שהוא יסוד, נתבארו בזה ד' דרכים: (א) כיון שעד התיקון השלם ילא יסוד דמ"ה בלבד. (ב) חיטוניות האור יונא מהמנח ופנימיותו מהיסוד. (ג) בדומה לזה, בדרך כלל יונא אמנם מהמנח, אולם לפעמים כשמתעוררת בחינה עמוקה מאוד, יונא מהיסוד. (ד) מ"ה החדש יונא ממנח דא"ק ואבי"ע דיסוד דא"ק.

אשר לא נזכר בו מיתה בתורה, כי לא מת כמו האחרים, ואדרבא הוא המתקן והמקיים הז' מלכים קדמאין דמיתו, הקודמים אליו כנזכר לעיל, כי כבר הודעתיו כי אלו המלכים כולם הם המלכים הנזכרים בפרשת וישלח, ואלה המלכים אשר מלכו בארץ אדום וכו'. ולפי שכאשר יצא התחיל תיכף לברר בחינות אלו המלכים, ולעשותם בחינת נוקבין אליו, שהם נקראים עתה בשם ב"ן דההי"ן כנ"ל, לכן נאמר בו (בראשית ל"ו ל"ט) וימלוך תחתיו הדר ושם אשתו מהיטבאל וכו', כמו שאיתא בזוהר דער השתא לא אידכר דבר ונוק' כלל בר השתא, ובגין כך אתקיים כולא, דהשתא הוא דבר ונוק' כדחזי, כנזכר באדרא רבא וזוטא

פירוש

והק' הרמ"ו כי נודע להלך הוא בחינת יסוד, ואין יתקן בחי' יסוד לזדה, כל הי' ספירות. ועוד קשה, דלעיל נתבאר כי אור קס מ"ה ילא מהמלח וכולל כל הי' ספירות. ועיין בהערות (מ) ייקוב הדברים.

אשר לא נזכר בו מיתה בתורה, כי לא מת כמו האחרים, ואדרבא הוא המתקן והמקיים הז' מלכים קדמאין דמיתו, הקודמים אליו כנז', כי כבר הודעתיו כי אלו המלכים כולם הם המלכים הנז' בפר' וישלח, ואלה המלכים אשר מלכו

בארץ אדום וכו'. ולפי שכאשר יצא התחיל תכף לברר בחי' אלו המלכים ולעשותם בחי' נוק' אליו שהם נקראים עתה שם ב"ן דההי"ן כנ"ל, לכן נאמר בו וימלוך תחתיו הדר ושם אשתו מהיטבאל וכו', כמ"ש בזוהר, דער השתא לא אדכר אתתא ונוק' כלל בר השתא, ובג"כ אתקיים כולא, דהשתא הוא דבר ונוק' בדקא חזי, כנז' באד"ר וזוטא. מעיקרי התיקון הוא שנגעס כל בחי' מ"ה וז"ן, בחי' דכר ונוק', וכאשר יק' דכר ונוק' יק' לזה קיוס (מא).

עיונים והערות

(מא) מ"ה וב"ן, אורות וכלים, ע"ד העבודה – בחי' ב"ן בלא מ"ה, כלים בלא אורות, היא בחי' השתוקקות לאור, וגורם ריבוי אור. כפי שהיה בצבירה, שחיפשו אורות ולא ידעו כיצד, ומחמת זה הגיעו לריבוי אור, שזה ענין וימת וימלוך שנקנס ריבוי אור. וכל החטאים והעבירות באים מריבוי השתוקקות, שהאדם רוצה איזה אור, לאו דוקא אור אלוקי אלא אור קל

יסוד דא"ק מקום יליאת המלך השמיני, בחי' קס מ"ה, גבוה יותר מכל עולם האלי' שהוא קס ב"ן, ולכן מילה דוחה שבת, שמילה שורשה ביסוד דא"ק מקום יליאת מ"ה החדש, ושבת שורשה בעולם האלי', קס ב"ן.

(מו) בהבחנה מסוימת, מ"ה הוא בחי' אור, וב"ן בחי' כלי, ולעולם לריך שניהם, אורות וכלים, להא בלא הא לא סגי.

[נלע"ד חיים, כי זה שאמר התם וכולהו איתקריאו בשמהן אחרנין בא מההוא וכו', כי הס"ג נקרא אחר התיקון בשם ב"ן כנ"ל].

והענין כי הם בחינת שם מ"ה וב"ן הנזכרים, והשתא נקראים אדם, לפי שאדם כולל דבר ונוק', ולכן תמצא כי שם מ"ה הוא בגי' אדם. שהוא כולל דבר ונוק',

פירוש

והשתא נק' אדם לפי שאדם כולל דבר ונוק' (מב), ולכן תמצא כי שם מ"ה הוא בגי' אדם. שהוא כולל דבר ונוק', מ"ה בחי' דבר, ומילוי שם מ"ה הוא י"ט, "הוא בחינת הנוק' בהיותה כלולה עמו, כי אז הנוקבא נקראת מילוי שם מ"ה שהוא בגי' י"ט כמו שנתבאר אללינו בענין אדם וחיה, כי אדם הוא שם מ"ה, וכאשר היתה הנוק' עמו היתה הנקראת חו"ה שהיא בגי' י"ט" (נשן רבינו לילן).

עיונים והערות

פירוד, ולכן נופל ונהיה בחי' עשן ונעשה רשע. וזהו סוד העבירות בחי' אנה אמלוד, וכל אלו הדברים, הכל מריבוי אור. רע"ד שנתבאר לעיל, שצדיקים גמורים הם בבחי' מ"ה, ובעלי תשובה בחי' ב"ן. בעל תשובה מחפש תמיד אחר אור, וכל זמן שאין לו לדיק גמור שיודיע לו הדרך הנכונה בעבורה, יס לו ריבוי אור. ולדיק גמור שהוא מ"ה הוא בחי' דעת, והוא מודיע לו הדרך.

ובמ"ה לבד ג"כ אינו טוב שהוא אור בלי כלי, אלא לריק לשניהם, מ"ה וב"ן. וכאשר הב"ן מתקן ע"י המ"ה, הוא בעלם בחי' משית.

(מב) רמזי מ"ה וב"ן בבחי' אדם היושב על הכסא – כשמטריפים מ"ה וב"ן נעשה בחי' אדם היושב על הכסא, ע"ד שממשיל הכתוב למראה הנבואה: 'עתיק יומין

עולם האלי' עמו, יס בו בחי' דבר ונוק' ונקרא אדם ע"ש השלמות. אמנם אי"ז שלימותו האמיתי אלא כאשר ירד להנהגת עולמות ב"ע. כי בכללות נקרא עולם האלי' דבר, ובי"ע נוק', בחי' ב"ן, ובהתחברותם נעשה דבר ונוק' בשלמות. וכשם שאין כסא הכבוד, עולמות ב"ע, בשלמות ובתיקון אלא ע"י האדם היושב על הכסא, שזה ענין השקראת השכינה על ב"ע, כמו"כ אין שלימות האמיתי באל"י כי אם כשיוצא להנהגת ב"ע. וע"ד

ואם תאמר, והלא בשם מ"ה לא נעשו רק בחינת הדבורין שבאצילות, והנוקבין נעשו משם ב"ן. והענין הוא כנ"ל, כי שם מ"ה בצאתו היה מברר משם ב"ן, והיה מחברו אליו

פירוש

וא"ת והלא בשם מ"ה לא נעשו רק בחי' הדבורין שבאצ"י, והנוק' נעשו משם ב"ן. ומדוע אומר כי הזכר לבדו כלול ממ"ה וב"ן.

והגם שאף הנוק' נותנת לו חלק דכר שבה, באותו הענין שנותן הוא לה, מ"מ נחשב הוא הנותן והיא המקבל, כי הכל נעשה על ידו, והוא עושה עיקר הפעולה, וחלק מ"ה שלה הולך אליו בדרך ממילא, לכן פעולת הנקבה אינו עולה בשם, שאינה אלא נפעלת על ידו ומכוחו.

הענין הוא כנ"ל, כי שם מ"ה בצאתו היה מברר משם ב"ן, והיה מחברו אליו. את חלק הזכר שבנוק', שהוא מ"ה דב"ן.

להבין תשובתו, יס' להקדים ולבאר ענין הנקרא חילוף. והוא, כי בתחילה יס' לזכר חלק דכר וחלק נוק', שהם מ"ה וב"ן דמ"ה, וכן לנוק' יס' חלק דכר וחלק נוק' שהם מ"ה וב"ן דב"ן. ואי' בכהא"י דבשעת זיווג פרטי, נותן הזכר לנוק' חלק הנוק' שבו דהיינו ב"ן דמ"ה, והנוק' נותנת לו חלק הזכר שבה שהוא מ"ה דב"ן, ונעשה הזכר כולו זכר והנוק' כולו נוק'.

ועפ"ז מיישב, דאמת הוא שלבסוף הזכר הוא מ"ה לבד, והנוק' ב"ן לבד, מ"מ היות

עיונים והערות

ואדרבה דוקא ע"י הכיסוי נעשה גילוי הש"ת אללנו, שאף הנביאים לא ראו עולם הא"י כפי שהוא, ואפילו מש"ר לא השיג אלא בעולם הבריאה את נשמת עולם הבריאה עצמו. וכן ישעיה הנביא ראה בעולם הבריאה איך שהא"י מלוכס סס, ויחזקאל, איך שא"י מלוכס ביצירה, ודניאל, איך שמלוכס בעשייה, שא"י להשיג א"י ממס. ולכן אי' מהגר"א, שאנו איננו יכולים להשיג אפילו עשייה, שהרי אפילו דניאל לא השיג בנבואתו אלא עשייה. וכל א"ק ואבי"ע שאנו משיגים הוא בבחי' עשייה דעשייה, ולא גבוה מזה.

שאמחז"ל שאיך בלא אשה אינו בשלמות ונקרא פלג גופא.

ערלם הכסא הוא ענין ההנהגה, כשהש"ת מנהיג העולם בהנהגה גבוהה ביותר נק' כסא (בשבת ההנהגה גבוהה ביותר ואז נק' בעיקר הנהגת הכסא, אך גם בחול שייך הנהגת הכסא). והענין, שהש"ת מסתיר ומכסה עצמו, שמנהיג את העולמות ע"י נשמות ומלאכים ובדרך פירוד. ומ"מ אף זה אינה גילוי של הש"ת, אע"פ שאינו מגלה עצמו לגמרי כבעולם הא"י.

ונתקן עמו, ונמצא כי אז היה אור שם ב"ן טפל אליו, והיה יונק ממנו כדמיון הבן עם הבת שהכל נקרא על שם הבן, והוא יורש הכל ואינו נותן להבת אלא מה שייטב בעיניו מרצונו, ואם כן נמצא כי הבת טפלה אליו וכלולה בבן. ולכן שם ב"ן שהוא הבת נוק', נטפלה לשם מ"ה שהוא הבן הזכר, והיא כלולה בו, כי שם מ"ה הוא המברר עמו, ונתקן על ידי שם מ"ה, ולכן כאשר מברר אותו הוא לוקח בתחילה מה שמברר לעצמו, כנודע בסוד ב' עטרין דירית ברא תרוייהו, שהם החסדים וגבורות של שם מ"ה ושל ב"ן, ולבתר יהיב ברא לברתא כאשר מזדווג עמה עיטרא דגבורה, וכאלו נותנה לה משלו דמיא, ולכן הוא לבדו נקרא אדם כליל תרוייהו.

פירוש

ונתקן עמו. וכן היה נותן לה אז חלק הנוק' ע"י שם מ"ה. וכיון שהוא המברר והוא עושה עיקר הפעולה, נקרא הכל על שמו.

ולכן כאשר מברר אותו לוקח הוא בתחילה מה שמברר לעצמו. את חלק הזכר שבנוק', מ"ה דב"ן.

כנודע בסוד ב' עטרין דירית ברא, שניהם שהם החורג של מ"ה ושל ב"ן. חסדים היינו מ"ה וגבורות היינו ב"ן, ויש לזכר לכתחילה את שניהם.

ולבתר יהיב ברא לברתא כאשר מזדווג עמה עיטרא דגבורה. הזכר נותן לנוק' ב"ן דמ"ה הראוי לה.

וכאלו נותנה לה משלו דמיא. מחמת שתלוי בדעתו.

ולכן הוא לבדו נק' אדם דכליל תרוייהו. וכפי שנתבאר שחלק ב"ן שנתן לה נחשב גם עתה כשלו, נמצא הוא לבדו כלול מתרוייהו.

ונמצא כי אז היה אור שם ב"ן טפל אליו, והיה יונק ממנו. כדמיון הבן עם הבת שהכל נק' ע"ש הבן, והוא יורש הכל ואינו נותן להבת אלא מה שייטב בעיניו מרצונו. שהרי הירוסה כולה שלו עפ"י הלכות ירושה, ולכן מה שנתן לה, נחשב כאילו שייך לו גם לאחר שכבר נתן לה.

וא"כ נמצא כי הבת טפלה וכלולה בבן. כי מי שתלוי בדעתו וזרעונו איזה חלק לתת לאחר, הוא העיקר, והאחר טפל לו.

ולכן שם ב"ן שהיא הבת נוק' נטפלה לשם מ"ה שהוא הבן הזכר, והיא כלולה בו. מאחר ולכתחילה חלק הב"ן היה בו, ומרצונו נתן לה, נחשב חלק זה כאילו הוא עדיין שלו, ועדיין היא טפלה אליו גם לאחר שפועל כבר נתן לה.

והרי עתה כי שתי בחינות יש לנוק, אחת בהיותה כלולה בתחלה עם הזכר, והשנית כשנפרדת ממנו והוא נותן לה עיטרא דגבורה. וזה סוד הכתוב [שם] ושם אשתו מהיטבאל בת מטרד. כי הנה בשם הזה יש בו כללות מ"ה וי"ט, שהם מילוי הד' אותיות הוי"ה שבו, כי המ"ה הוא מ"ה דאלפין הנ"ל, והי"ט הוא בחינת הנוק' בהיותה כלולה עמו, כי אז הנוקבא נקראת מילוי שם מ"ה שהוא בגי' י"ט כמו שנתבאר אצלנו בענין אדם וחווה, כי אד"ם הוא שם מ"ה, וכאשר היתה הנוק' עמו היתה נקראת חו"ה שהיא בגי' י"ט, שהוא בחינת מילוי שם מ"ה, כי כל בחינת מילוי הוא בגי' אלהי"ם, שהיא בחי' הנוק' שהיא דינים כנודע.

פירוש

<p>לייחוד, שהוא דבר טוב. ועוד נדרש, מ"ה הוא דבר, ויטבאל גי' ב"ן רומז לנוק', כמבואר כ"ז להלן.</p> <p>כי המ"ה הוא מ"ה דאלפין הנ"ל, והי"ט הוא בחי' הנוק' בהיותה כלולה עמו, כי אז הנוק' נק' מילוי שם מ"ה שהוא בגי' י"ט כמבואר אצלנו (שער הפסוקים פר' בראשית) בענין אדם וחווה, כי אדם הוא שם מ"ה, וכאשר היתה הנוק' עמו היתה נק' חוה שהוא בגי' י"ט, שהיא בחי' מילוי שם מ"ה, כי כל בחי' מילוי הוא בגי' אלקים, שהוא בחי' הנוק' שהיא דינים כנודע.</p>	<p>והרי עתה כי יש שני בחי' לנוק, אחת בהיותה כלולה עמו בתחילה, והשניה כשנפרדת ממנו והוא נותן לה עיטרא דגבורה. קודם הזווג שחלק ב"ן שלה נמצא אללו, כלולה היא עמו. ולאחר מכן נפרדת ממנו, ע"י שנותן לה חלקה שהוא עיטרא דגבורה (מג).</p> <p>וזה סוד הכתוב ושם אשתו מהיטבאל בת מטרד, כי הנה בשם הזה יש בו כללות מ"ה וי"ט שהם מילוי הד' אותיות הוי"ה שבו (מד). שם מהיטבאל נדרש בג' תיבות: מ"ה, י"ט, ט"ב. מ"ה רומז לז"א, וי"ט רומז לנוק' כשהיא כלולה עמו, וט"ב רומז</p>
--	--

עיונים והערות

<p>כאשר נפרדת ממנו ונעשה הזווג ונותן לה חלקה. (מד) ישנם ד' אופני מילוי שם הוי"ה. ע"כ ס"ג מ"ה ב"ן, כידוע, ומספר המילוי לבדו בלא אותיות הוי"ה עלמס הם ב' אופנים: מ"ו, ל"ז, י"ט, כ"ו.</p>	<p>(מג) ובדבריו מרומז יותר בפנימיות – ידוע כי קודם הזווג הז"א והנוק' במצב של אח' באח' בכותל אחד, ואז נקרא שהיא כלולה בו והיא חלק ממנו, ויש לה אז בחי' נשמה, זו היא בחינת ראשונה שלה. ובחי' שניה היא, בשעת בחי' פנים,</p>
--	--

ובזה תבין למה הנוק' היא תמיד בחינת דינין, לפי ששורשה היא בחינת הז' מלכים שמתו כנ"ל, שעל כן נקראים מלכים מלשון מלכות, ואמנם כשנפרדת מעליו ונעשית בחינה לעצמה, ואז שניהן בסוד בעל ואשתו, דכורא לחודיה ונוק' לחודא, אז נקראים מהיטבא"ל, כי שם זה נחלק לשניהם מ"ה יטבא"ל, כי מ"ה הוא דכורא כנודע, ויטבא"ל הוא בגי' ב"ן שהיא הנוק' כשהיא לעצמה הוי"ה דההי"ן, הנתבסם עמו זה עם זה דכר ונוק', ולכן נקרא בשם טו"ב, להורות שיצא מהם הרע והוברר מהם הטוב, וזה סוד ואתבסמו דא בדא וכו'.

פירוש

ובזה תבין למה הנוק' היא תמיד בחי' דינין. והוא לפי ששורשה היא בחי' המלכים שמתו כנ"ל, שע"כ נק' מלכים מלשון מלכות. ואמנם כשנפרדת מעליו ונעשית בחי' לעצמה, ואז שניהם בסוד בעל ואשתו דכורא לחודיה ונוק' לחודה, אז נק' מהיטבאל, כי שם זה נחלק לשניהם,

מ"ה ויטבא"ל, כי מ"ה הוא דכור' כנודע, ויטבא"ל הוא בגי' ב"ן, שהיא הנוק' כשהיא לעצמה הוי"ה דההי"ן הנתבסם עמו זו עם זה דכר ונוק' ולכן נקראים בשם טו"ב, להורות שיצא מהם הרע והוברר מהם הטוב, וזה סוד (אדר"ז רצ"ב ע"ב) ואתבסמו דא בדא וכו' (מה).

עיונים והערות

(מה) ענין ב' בחינות לנוק', ואיתבסמו דא בדא, ע"ד העבודה – כשהאדם נכנס לעבודה ה', בתחילת העבודה, אינו מחפץ סייעתא דשמיא, ואדרבה, רוצה להרגיש ישות של עצמו, ואיך שהוא עובד הש"ת מעלמו, בסוד אנא אמלוך. ואז נופל חלילה בסוד השכירה, שמסליכים אותו משמים, כי הש"ת רוצה שידע שצריך לסייעתא דשמיא.

וזה ענין בחי' הראשונה של הנוק', שאז צריכה האשה להכלל בבעלה. והיינו, בזמן שגשמות ישראל מונחים במצב נוק', מלכות, שם ב"ן לבדו, במצב אח' בלח', שהוא ענין שכירה בערכין, אז צריכים נש"י להכלל בהש"ת בעלה, שיש לעובד ה' לדעת כי הוא נצרך לסייעתא דשמיא. וכשהאדם חושב שיכול לבדו בלא סייעתא דשמיא, ונכנס לישות בבחי' אנא אמלוך, דוחיס אותו וגורם שיקבל שכירה מהשמים. וזהו ענין הנסיון שישנו בשעת אח' בלח', עד כמה יודע האדם שאינו יכול לבדו.

אכן אם עומד בנסיון, ויודע שהכל בסייעתא דשמיא, זוכה לבחי' התיקון, בחי' הזווג, שמקבלת הנוק' גבורות מז"א, ואז הם גבורות מבוסמות, גבורות קדושות, שנעשה כביכול קשר בין אשה לבעלה, וכנס"י נעשית מקושרת להש"ת בהתלהבות.

ובעומק הענין, יש להקדים הטעם, מדוע בלחמה עשה הש"ת שיקבל האדם

ואמנם צריך לתת טעם אל הנ"ל, כי הרי אלו הנקודות הנ"ל הם בחינת ס"ג, ואיך יהיו גרועים וטפלים לשם מ"ה החדש ויהיה שם מ"ה זכר, ונקודות ס"ג נוק', ונודע כי בכל מקום שם ס"ג גבוה מאד משם מ"ה. והתשובה היא, כי שם מ"ה החדש הזה יצא מבחינת זיווג ע"ב וס"ג כנ"ל, ולכן כיון שהוא נמשך מכח ע"ב עצמו, לכן הוא גדול מן הס"ג.

פירוש

ביצד מ"ה מתקן לס"ג
ואמנם צריך לתת טעם אל הנ"ל כי
הרי אלו הנקודות הנ"ל הם בחי' ס"ג, ואיך יהיו גרועים וטפלים לשם מ"ה החדש ויהיה שם מ"ה זכר ונקוד' ס"ג נוק', ונודע בכ"מ כי שם ס"ג גבוה מאד משם מ"ה. ונותן בזה ד' טעמים: [א] שיש בו כח משם ע"ב. [ב] שהשכירה החלישה

הס"ג. [ג] שבמ"ה יש אף בחי' טעמים, משא"כ בנקודות לס"ג. [ד] כי מונח עדיין בפועל בשכירה.

והתשובה היא כי שם מ"ה החדש הזה יצא מבחי' זיווג ע"ב וס"ג כנ"ל, ולכן כיון שהוא נמשך מכח ע"ב עצמו, לכן הוא גדול מן הס"ג. מאחר

עיונים והערות

נשמ"י. ואופן ההנהגה של נשמ"י הוא ג"כ עפ"י רצון הש"ת, שהש"ת רוצה להשפיע כל האורות והחסדים, וכלל ישראל מחליטים לאן ילכו האורות, ע"פ השגתם מהו רצון הש"ת באמת באופני ההנהגה. וזהו ענין היחוד שכל"י נעשית מל' דל"י, כביכול חלק מהש"ת, מרכבה ממך, נוק' דל"י, וזהו היחוד האמיתי, ועי"ז נעשה רחמים בעולם.

ובזה שונה יסוד דבחי' אח' קודם התיקון, ליסוד של אחר התיקון. שבחי' אנה אמלוד הראשון היה, שחשב שהכל בא רק ממנו ואינו לוקח כוחות כלל, והנוק' מנהיגה לבד כביכול, ואז הכל בא מסט"א. משא"כ אנה אמלוד של היחוד לאחר התיקון, שהנוק' יודעת שלוקחת הכל מבעלה. ואע"פ שמנהיגה העולמות בעלמה אך מ"מ הכל באופן של ביטול לרצון הבורא. וזהו ענין היחוד מהיטבאל, שנעשים מקושרים לקב"ה

כוחות וירגיש כאילו עושה לבדו. הענין הוא, דכשם שיש אנה אמלוד מלד סט"א, כן יש אנה אמלוד בקדושה. ולכן לדיקים מבטלים גזירות, שאומרים כביכול להש"ת שגזירותיו אינם טובות, ולרצון הנהגה אחרת. ולכאורה יש בדברים אלו יסודות ועזות, שהש"ת אמר שצריך להיות כך והם אומרים להיפך. אלא שיש להש"ת תענוג מזה שצדיקים מבטלים גזירות, שאז הוא ענין קשר שבין אשה לבעלה, שהוא יחוד טוב, והקב"ה נהנה כביכול מדביקות זו ומעזות דקדושה זו.

ואנא אמלוד דקדושה זה, הוא ענין הביסוס. במלכ זה יש לנשמ"י ב' הבחי', הביטול והיפחות יחדיו, מלד א' יש להם ענין הביטול לבעלה, שיודעים שהכל מהש"ת, ומאידך, מקבלים הם גבורות מהרבש"ע, דהיינו שהרבש"ע נותן כוחות של יסודות לנשמ"י להנהיג הבריאה בעלמם כביכול, ושהכל יהיה תלוי בהחלטה של

ועוד טעם אחר כי בשם מ"ה לא היה בו מיתה ושבירה כמו שהיה בשם ס"ג. ועוד טעם ג', והוא, כי אלו הם בחינות נקודות של ס"ג בלבד, אבל המ"ה החדש הוא כולל טנת"א כנ"ל, וכיון שיש בו בחינת טעמים, ודאי הוא שהוא מעולה על נקודות דס"ג אבל לא על טעמים דס"ג. ועוד טעם ד', כי שם ס"ג יש בו גרעון גדול עתה, והוא, כי עדיין לא הושלם להתברר כנודע, ולכן עתה שם מ"ה גדול ומעולה ממנו, אבל לעתיד לבוא אשר יתוקן כל בחינות ס"ג

פירוש

שכא מזווג ע"ב וס"ג, יק צו כח ע"ב הגדול טעמים דס"ג, הם אורות אח"פ, ובהם לא משם ס"ג (מו). היה שצירה.

ועוד טעם אחר כי בשם מ"ה לא היה בו מיתה ושבירה כמו שהיה בשם ס"ג. ועוד טעם ג', והוא כי אלו בחי' נקו' של ס"ג בלבד, אבל המ"ה החדש הוא כולל טנת"א כנ"ל, וכיון שיש בו בחי' טעמים ודאי הוא שהוא מעולה על נקו' דס"ג, אבל לא על טעמים דס"ג. אכן מ"ה נמוך מס"ג, אולם יק צו תוספת מעלה במה שכלול צו כל בחינת טנת"א, משא"כ ס"ג דשצירה שאינו אלא נקודות (ותגין ואותיות), בלא בחי' טעמים. שהרי

ועוד טעם ד' כי שם ס"ג יש בו גרעון גדול עתה, והוא כי עדיין לא הושלם להתברר כנודע, ולכן עתה שם מ"ה גדול ומעולה ממנו. ס"ג שצורשן גבוה יותר, אך בפועל עתה מונח שצצירה ולריך למ"ה לתקנו, ומה לי בזה שצצורשן גדול יותר (מז).

אבל לעת"ל אשר יתוקן כל בחי' ס"ג. כשיגמרו ללאת כל רפ"ח ניצולות מצי"ע, שהם חלקים מס"ג שפלו שצצירה.

עיונים והערות

בשלמות, ולכן אפי' אם אומרים להקיי"ת דעות אין חסרון בזה, ואדרבה, זה עלמו מענין היחוד.

דכר לגבי ס"ג, מאחר שילא עם אורות ע"ב דא"ק.

(מו) ובפרט לדעת החסדי דוד (שהוצא בהקדמה לפרק ב') שבעולם התיקון ילאו ממלח א"ק יחד עם אורות מ"ה החדש גם אורות מ"ה וב"ן דע"ב הכולל דא"ק, כשם שילאו בעולם הנקודים דשצירה טנת"א דב"ן הכולל עם נת"א דס"ג, ולפ"ז אחי שפיר ביותר, למ"ה החדש נחשב

(מז) החילוק שבין טעם זה לטעם הב' הוא, דלעיל אמר שמעשה שהיה שצירה בס"ג, נחלש יותר ממ"ה. כאדם שפול ונעשה שבור, ונחלש מעתה לעולם. ולטעם ד', כעת קודם תיקון השלם מ"ה גבוה יותר, אולם לעת"ל יהיה ס"ג גבוה יותר.

וּבְרָאָה, שָׁאֵע"פ שְׁגִמְרֵוּ הַבִּירוּרִים, עֲדִינן יָסַ
עֲבֹדָת קִבְלָת פְּנֵי מַשִּׁית. שְׁהֵרִי וְדֹאֵי
כּו"ע מוֹדוּ שְׁלִרְיָכִים הַמְקוּבָּלִים לְהַמְשִׁיךְ וּלְכוּוֹן
הַכוּוֹנוֹת בְּתַפִּילוֹת, וּבִפְרָט שְׁרֹב דְּרוֹשֵׁי חֲב"ד
בְּנוֹיִים עַל כּוּוֹנוֹת הַתַּפִּילוֹת וְלֹא שִׁינוּ מִכֹּל
הַדְּרוֹשִׁים. אֲלֹא כּוּוֹנֵתם שִׁיךְ בְּכֹל מַדְרָגָה, נִשְׁמָה
חַי' וַיְחִידָהּ, נִשְׁמָה בְּחַי' עֲבֹדָה וַיְגִיעָהּ, חַיָּה,
עֲבֹדָה שֶׁל בִּיטוּל, יְחִידָה, עֲבֹדָה שֶׁל מַשִּׁיחַ עֲלָמוֹ.
וּמִבְּחַי' נִשְׁמָה וַחַיָּה, נִגְמְרֵוּ הַבִּירוּרִים, אֲמֵנָּה

עיונים והערות

מ"ה ואף מנקודות דס"ג שהוא מקום השבירה, מקום שאין שם ענין י' כלים אלא כלי א', ואז יהיו כל המעלות יחדיו, שאע"פ שיהיו אורות דתוה ובחינת כלי א', לא יאבדו עי"ז בחי' י' כלים שהיה קודם, כי אורות מ"ה וב"ן דטבור דא"ק ולמטה, יעשו גדולים עד ס"ג, עד עולם העקודים.

וזו נקרא אורות דתוה בכלים דתיקון, שמאל א' יהיו אורות דתוה אורות גבוהים, מבחי' טעמים תחתונים דס"ג, בבחי' עקודים, כלי א'. והיינו שתחזור כל המציאות להיות אלוות, שהרי מה שנראה היום כל נברא לבדו, השלחן אינו ספסל והספסל אינו שלחן, וכן מה שכל אחד מרגיש מציאות עצמו בנפרד מבדיו, הכל הוא מחמת הנמצא, ולעת"ל כשיחזור הכל לבחי' עקודים בחי' כלי א', יהיו כל הנבראים כולם אלוות, בבחי' מציאות א', אדם הראשון א', והאנשים כולם אחד.

ובמצד שני, יהיה מעלת כלים דתיקון, בחי' י' כלים, והמציאות לא תבטל לגמרי, אלא יהיו שני העניינים יחדיו, מציאות וביטול המציאות, אורות וכלים יחדיו. ודבר זה נקרא ביטול שם מ"ה, אע"פ שבאמת אינו בטל לגמרי, אלא בטל ואינו בטל.

ובמעלת י' כלים היא, כדאי' נתאוה הקב"ה להיות לו דירה בתחתונים, בתחתון שאין למטה הימנו. והנה, כלים הוא ענין התגשמות, וככל שיש ריבוי כלים כן יש ריבוי התגשמות. אמנם ודאי אין ראונו של הקב"ה בהתגשמות לבדה, וחפצו ורצונו הוא בריבוי אור ביותר, לכן כאשר מזדככים הכלים ונעשים ראויים לקבל ריבוי האור, אז יש דירה לקב"ה בריבוי כלים, ועולה לפניו ית' תענוג יותר. כענין יפה כח הבן מכח האב, דולאי קודם הזדככות

עולם התוה, וזה יחזור העולם כולו להיות אלוות.

והענין, שבעולם התוה שהיה בתחילה, היה שבירה, אח"כ תיקון השי"ת השבירה ונעשה עולם התיקון, אלא שלא נתברר הכל עדיין, וכשיתברר כל הרפ"ח נילוות יהיה ביאת המשיח, וכל זה בתוך שית אלפי שנים. ובאלף השביעי בזמן דלעת"ל, אז יהיה מעלה הנקראת בספרי חב"ד אורות דתוה בכלים דתיקון.

ואורות דתוה הם אורות דעולם הנקודים, וכבר נודע שאורות אלו הינם גדולים מאוד, משם ס"ג. ומחמת ריבוי האור בבחי' אנה אמלך, נעשה השבירה. ובעולם התיקון הוליא השי"ת אור מ"ה ותיקון נקו' דס"ג, ונעשה הס"ג מדרגת ב"ן, שאז אין האור בתוקף כ"כ, ונעשו האורות מועטים בריבוי כלים, והמעלה בזה שיש לאורות קיום בקדושה, וזה עיקר התיקון. לאחר שיגמרו להתברר כל הרפ"ח נילוות, יהיו ימות המשיח ואז יהיה 'וגר זאב עם כבש' שזו השלמות האמיתית, האחדות האמיתית, היחוד האמיתי. אך כ"ז עדיין בשית אלפי שנים, מטבור דא"ק ולמטה, בחי' י' כלים.

במצב, כי האור הגדול ביותר כיום הוא אור מ"ה, ומקומו מטבור דא"ק ולמטה, בבחי' י' כלים. והנה כל זמן שיש בחי' י' כלים, מרגיש כל אחד מציאות לעצמו, לכן יש כל ההבחנות שיש, ואפי' לכשיהיה התיקון השליש לשית אלפי שנים, עדיין תהיה בחי' י' כלים, זו כל השלמות שתיתכן כיום.

אולם באלף השביעי שאז יהיה שלמות התיקון. אז יעלו העולמות לעולם העקודים, טעמים תחתונים דס"ג, למקום אורות דתוה, במקום פה דא"ק, שהוא למעלה מטבור דא"ק, למעלה משם

ורדי בזה. [ונלע"ד חיים, כי זהו סוד לעת"ל צדיקים יושבים ועטרותיהם בראשיהם, בסוד (משלי י"ב ד') אשת חיל, היא ס"ג, תהיה עטרת בעלה,

פירוש

ורדי בזה. [ונלע"ד חיים כי זה סוד ועטרותיהם בראשיהם, בסוד אשת לעת"ל צדיקים יושבים חיל, היא ס"ג תהיה עטרת בעלה,

עיונים והערות

פי שניים ברוחך, שנאמר באלישע לגבי אליהו, היות והיה אלישע כה מקושר ברבו, ונזדקך כ"כ עד שנעשה כלול ברבו, נהיה בחי' פי שניים, כמו וכח רבו יחדיו, וזו השלמות הגדולה ביותר.

ובין אמר מוהר"ם זי"ע שהשלחן שלו גדול משל רבו מוהר"ן זי"ע, והתפללה מאוד בתו של ר' נחמן זי"ע על כך, והשיבה, מאחר והוא התלמיד האמיתי המקושר לרבו, נעשו הוא ורבו מיוחדים ממש. ומעלתו הוא בכך שהוא מגלה תורת רבו יותר מהרצו עצמו, לכן נתקבצו אליו ב' המעלות יחדיו, שלו ושל רבו, אמנם הכל מכח רבו.

האור הוא בחי' ג"ר לגבי הכלי שהוא בחי' ו"ק, ואין מעלת הו"ק בשלמות עד שיזדקך ויתעלה לבחי' ג"ר. וזה יהיה המחלוקת לעתיד, בין שור הבר והלוייתן. שור הבר הוא בחי' ו"ק, והלוייתן ג"ר, וטוען הלוייתן שהעיקר הוא ג"ר, ושור הבר טוען שהעיקר הוא ו"ק. לכן אי' שישחט הו"ק ע"י הג"ר, ויאמרו שהלדק עם הג"ר, כי שור הבר צריך להזדקך להיות אף הוא ג"ר. ואעפ"כ אי' שדוד המע"ה הוא יברך ברכת המזון, אע"פ שהוא בחי' מלכות. והטעם, שלאחר ששחט הו"ק ונזדקך למדרגת ג"ר, אז נעשה חשוב יותר, בבחי' אשת חיל עטרת בעלה.

ויסוד גדול עולה מכאן, שאע"פ שמלך האור, עולם העקודים גבוה מעולם הברודים, אמנם מלך הכלים, הנקודים והברודים חשובים

הבן, כח אביו יפה ממנו. אך לאחר שיזדקך הבן, יהיו בו שני הכחות, של אביו ושלן, וזהו ענין אשת חיל עטרת בעלה, לעת"ל כשיזדככו הכלים ויקבלו האור, ואז תהיה השלמות הגדולה ביותר.

האור עצמו אין בו התגשמות כלל, ולכן אי אפשר להשיגו לולא הכלי שהוא מגלה אותו. אור הוא בחי' שתיקה, בחי' ח"ש שבחשמי"ל, ולכן הדיק האמיתי בשעה שהוא בבחי' של אור, הוא בשתיקה, ולכן את עיקר הדברי תורה אומרים הדיקים בשעת תוספת שבת, ששבת עצמה היא אור התורה, יום שכולו תורה, והדיק נכלל באור ונעשה כביכול הוא עצמו תורה, לכן בשבת הוא בבחי' שתיקה, ואז מקבל אור התורה בבחי' חכמה, ובתוספת שבת שנתגשם אליו מעט, יכול להורידה לבחי' בינה ובחי' דיבור. ואמנם יש לדיקים היכולים אף בשבת ללמס עצמם, ולהוריד התורה לבחי' בינה, לפי גדול השגתם את האור. וכן מרע"ה היה כבד פה וכבד לשון, שהיה בבחי' מ"ה, בחי' התבטלות, חכמה, לכן היה קשה לו הדיבור.

ובין הארצות"ל עצמו, שאין לשער גדלותו, היה בחי' אור, ולכן לא היה יכול לכתוב, שהאור הוא בחי' חכמה, ואינו בבחינת כלי להעביר לאחרים. ותלמידו רח"ו היה קטן ממנו, בבחי' כלי בערך רבו, בבחי' בינה, ולכן היה יכול לכתוב, וזו מעלתו הגדולה שאין לרבו. וע"י שהיה מזכך עצמו ויכול היה לקבל השגת רבו, היה בו כל השלמות, אור וכלי. וזה נקרא בבחינת

החכמה

אוצרות חיים

ים

קכד

בעולם הבא לעתיד לבוא, שהוא שם ס"ג בינה.]

פירוש

בעז"ה לעת"ל שהוא שם ס"ג בינה]. לעת"ל קזה העיקר, יהיה הס"ג גבוה מהמ"ה
כשיגיעו מ"ה וב"ן למדרגת עולם העקודים (נא).

עיונים והערות

יותר, שבהם י' כלים, ולכן המעלה הגדולה ביותר הכל למדרגת חוטם דא"ק, ובאלף התשיעי
היא, אורות דתוהו בכלים דתיקון. למדרגת און דא"ק, ובעשירי לבחי' שערות
(נא) נתבאר לעיל דהיינו באלף השביעי. דא"ק, כן מבואר ברמח"ל (שערי רמח"ל, פחו"ד
אמנם באלף השמיני יתעלה כ"ג).

בילא"ו.

